

WIELKA PRZYGODA

3

KLASA

Ćwiczenia | edukacja przyrodnicza

imię

nazwisko

klasa

WIELKA PRZYGODA

Ćwiczenia są skorelowane z podręcznikiem *Wielka przygoda klasa 3* dopuszczonym do użytku szkolnego i wpisanym do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego do edukacji wczesnoszkolnej.

Numer ewidencyjny podręcznika w wykazie MEN: 1088/5/2022

Ćwiczenia zostały opracowane na podstawie *Programu edukacji wczesnoszkolnej w klasach 1–3 „Wielka przygoda”* zgodnego z podstawą programową z 14 lutego 2017 roku.

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek.

Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na www.legalnakultura.pl

Wykorzystywanie treści niniejszego Utworu, w jakiejkolwiek formie lub w jakimkolwiek procesie, do celów eksploracji tekstu i danych, uczenia maszynowego, rozwoju i/lub szkolenia i/lub wzbogacania sztucznej inteligencji jakiegokolwiek rodzaju jest surowo zabronione.

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2025
ISBN 978-83-267-5202-5

Autor: Joanna Winiecka-Nowak.

Nadzór koncepcyjno-redakcyjny serii: Marzanna Polit.

Redaktor merytoryczny serii: Bożena Gepert.

Redaktorzy serii: Iwona Lewandowska (edukacja polonistyczna, społeczna i przyrodnicza),
Monika Kubik (edukacja matematyczna).

Opracowanie redakcyjne: Małgorzata Misiak.

Redakcja merytoryczna: Bożena Gepert, Katarzyna Gućman.

Redakcja językowa: Magdalena Pabich.

Nadzór artystyczny: Kaia Pichler. **Opieka graficzna:** Elżbieta Grozdew, Anna Szaniawska.

Projekt okładki: Logoteka Piotr Rudź.

Projekt graficzny: Małgorzata Burakowska. **Opracowanie graficzne:** Agata Muszalska.

Realizacja projektu graficznego: Dorota Gajda.

Fotoedycja: Maciej Wróbel.

Obróbka kolorystyczna zdjęć i ilustracji: Piotr Kawecki.

Ilustracje i zdjęcia na okładce: s. 1: Paweł Olszewski (postać 3D), Przemysław Surma; s. 4: Shutterstock.

Ilustracje: Wojciech Sendal: s. 1, 53 (Raban 3D); Joanna Czaplewska: s. 4, 10, 13, 30, 36 (Słońce, Ziemia), 37, 45; Agata Muszalska: s. 6 (znaki Parków Narodowych), 14 (stoje drewna), 15 (rzeka), 16, 23 (nuta), 26, 33, 36 (ruch obiegowy i obrotowy, marzec i kalendarz), 54, 55; Tomasz Samojlik: s. 6 (słoiki), 15 (doświadczenie), 17, 18, 20, 27, 34, 40, 41, 43; Marcin Surma: s. 7; Przemysław Surma: s. 11, 14, 19, 23, 32, 39, 42, 47; Olga Kawacińska: s. 9, 21, 25 (flagi do wyklejanki), 38, 48, 53; Joanna Gwis: s. 28.

Zdjęcia: Todor Dinchev/Getty Images/iStockphoto: s. 5 (mewa srebrzysta); Frans Van Beers/EyeEm/Getty Images: s. 5 (meduza); BE&W: s. 5 (fiadra); apugach/Getty Images/iStockphoto: s. 7 (owoce ligustra pospolitego); Angelique Nijssen/Getty Images/iStockphoto: s. 9 (len); Science Photo Library/Getty Images: s. 10 (ziarna); Amelia Martin/500px/Getty Images: 10 (pyłek kwiatowy); Bim/Getty Images/iStockphoto: s. 11 (traktor z lotu ptaka); Volodymyr Kucherenko/Getty Images/iStockphoto: s. 12 (sójka); Johnny Johnson: s. 25 (renifery); Aleksander/Getty Images/iStockphoto: s. 25 (las); George Clerk/Getty Images: s. 25 (miasteczko); Jennifer M. Ramos/Getty Images: s. 29 (kaktusy); Ignacio Palacios/Getty Images: s. 29 (liany); Georgette Douwma/Getty Images: s. 29 (ryby); Paul Souders/Getty Images: s. 30 (niedźwiedź polarny); Deyan Georgiev/Getty Images: s. 31 (plantacja oliwek); Oliver Strewe/Getty Images: s. 31 (plantacja bawełny); Marc Espolet/Getty Images: s. 31 (pomarańcza); sot/Getty Images: s. 31 (plantacja ryżu); imagestock/Getty Images: s. 31 (bawełna); Owen Franken/Getty Images: s. 31 (plantacja wanilii); Nancy Anderson/Getty Images/iStockphoto: s. 40 (szyb naftowy); JOSH EDELSON/AFP/East News: s. 44 (pożar); Maciej Piasta / Forum: s. 44 (powódź); kristianbell/Getty Images: s. 44 (susza); Andrzej Sidor / FORUM: s. 44 (huragan); Dorling Kindersley Ltd / Alamy Stock Photo: s. 51 (pozycja boczna); TOMEYK_KRAKOW/Getty Images/iStockphoto: s. 53 (drzewa); Maciej Wróbel: s. 33 (magnes, dłoń); s. 46 (kamień).

Pozostałe zdjęcia: Shutterstock.

Ilustracje, grafiki i zdjęcia w montażach z agencji Shutterstock: s. 4 okładki (elementy graficzne) s. 11 (papierowe tło); s. 14 (zdjęcie słoików drewna, papierowe tło); s. 19 (papierowe tło); s. 22 (bakterie i wirusy); s. 23 (papierowe tło); s. 26–27 (papierowe tło); s. 32 (papierowe tło); s. 34 (tło – kosmos); s. 39 (papierowe tło); s. 47 (papierowe tło); 52–53 (papierowe tło).

Mapy: Zespół Kartograficzny Nowa Era.

Wydawnictwo Nowa Era oświadcza, że podjęło starania, mające na celu dotarcie do właścicieli i dysponentów praw autorskich wszystkich zamieszczonych utworów. Wydawnictwo Nowa Era, przytaczając w celach dydaktycznych utwory lub fragmenty, postępuje zgodnie z art. 29 ustawy o prawie autorskim. Jednocześnie Nowa Era oświadcza, że jest jedynym podmiotem właściwym do kontaktu autorów tych utworów lub innych podmiotów uprawnionych w przypadkach, w których twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

Nowa Era Sp. z o.o.

Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa

www.nowaera.pl, nowaera@nowaera.pl, Centrum Kontaktu: 58 721 48 00

Druk i oprawa: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.

Jak korzystać z zeszytu ćwiczeń

Klasowe laborat^orium

3. Podpisz i pokoloruj logo parków narodowych. Zapisz nazwy przedstawionych w nich ptaków.

_____ Park Narodowy _____ Park Narodowy

ptak: _____ ptak: _____

4. Zapisz cechy krajoznictwa nadmorskiego.

5. Badamy właściwości słonej wody. Przygotuj dwa stołki. Jeden napełnij wodą, a drugi - wodą z rozpuszczonymi w niej 2 łyżkami soli. Wskaż, która z obu jest słodsza.

• Narysuj potężenie jęka w wodzie słonej i nieposolonej.

• Uzupełnij wniosek z doświadczenia wyrazami z ramki.

sól • morska • unoszą • wodzie • jeziorze

Wniosek: W morskiej _____ jest rozpuszczona _____ i różne inne substancje. Z tego powodu woda _____ ma też większą gęstość niż woda w _____. Rzeczy zanurzone w niej łatwiej się _____.

ćwiczenia dotyczące przeprowadzonego doświadczenia

1. Zagraj na bębnie i gitarze (lub ukulele). Zapisz odpowiedzi na pytania.

• Co powoduje powstawanie dźwięków podczas grania?

• Co należy zrobić, żeby instrumenty grały głośniej?

2. Pokoloruj nutę przy poprawnym skończeniu zdania.

Lepiej słyszemy dźwięki, gdy:

_____ przenosi je powietrze. _____ przemierzają się po sznurku, łączącym klucze.

3. Przeczytaj zdania. Pokoloruj, jeśli są prawdziwe, a jeśli fałszywe.

☹️ Odkryła i płuca to elementy układu oddechowego.

☹️ Układ nerwowy zarządza naszym organizmem.

☹️ Mleko można zastąpić jogurtem, kefirem i serem.

☹️ Warto jeść produkty ze sztucznymi barwnikami i aromatami oraz pić napoje gazowane, bo są pyszne.

☹️ Możemy unikać chorób pasożytniczych, zachowując zasady higieny, na przykład takie jak mycie rąk.

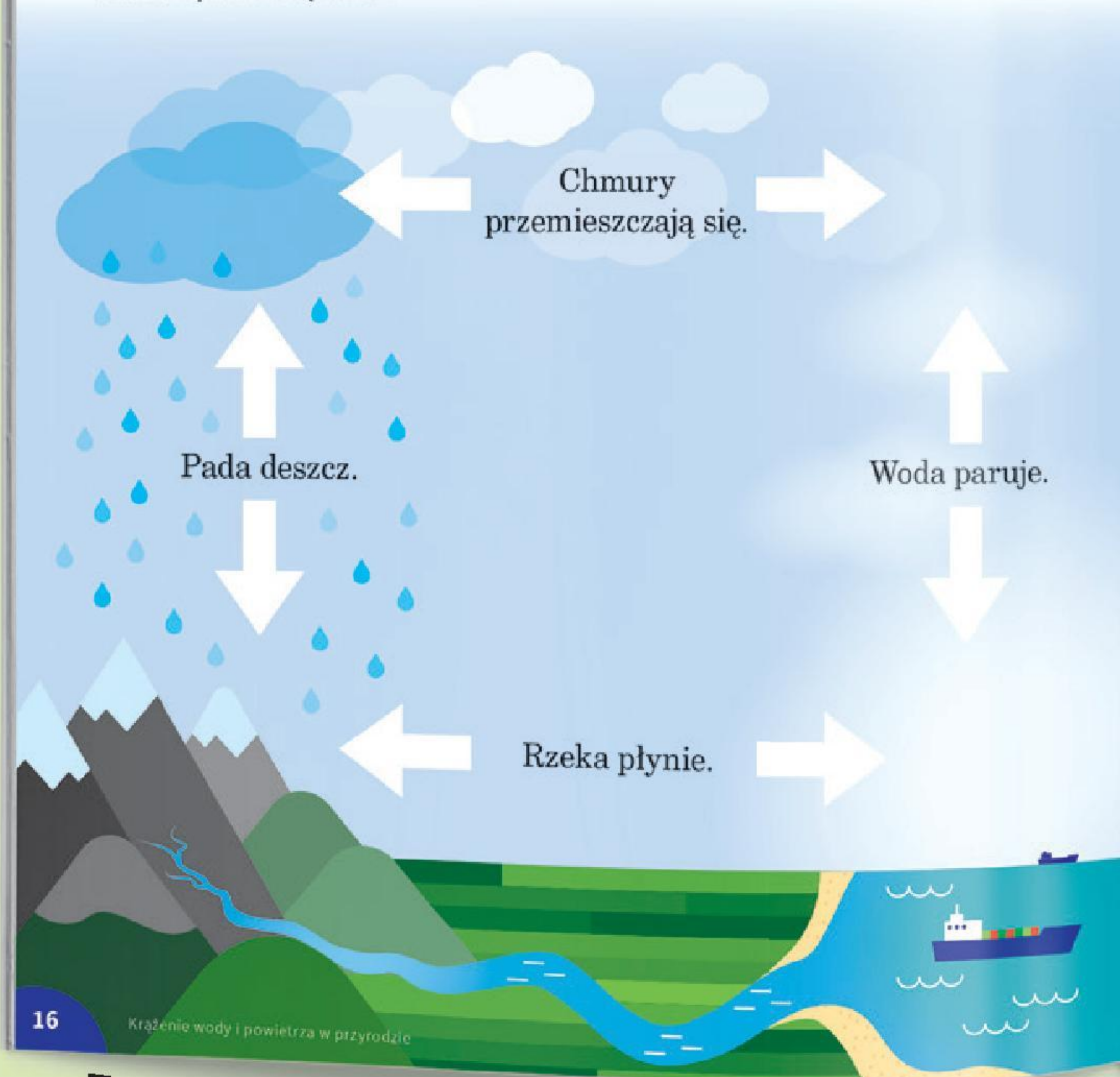
CZAS NA QUIZ

zadania podsumowujące najważniejsze wiadomości

1. Jak zachowuje się woda, gdy zmienia się temperatura? Uzupełnij schemat naklejkami.

2. Przyjrzyj się schematowi krążenia wody. Pokoloruj na żółto strzałki pokazujące, w którym kierunku porusza się woda.

temat z podręcznika

Czy to już umiem?

zadania do samokontroli

Czy to już umiem?

1. Odczytaj pełną kropkę przy nazwie regionu, który leży na północy Polski.

• Pojezierze Pomorskie • Wysyna Lubelska

• Nizina Mazowiecka • Karpaty

2. Odczytaj pełną kropkę znajdującą się przy zdjęciu zioła.

• pszenica • lilia • owoce • rzepak

3. Ponumeruj nazwy warzyw od najwyższej do położonej najbliżej gleby.

• runo • podkazyt • korony drzew • ściółka

4. Przeczytaj opis rysunku. Przeczytaj opis i skreśl niewłaściwe wyrazy.

Ilustracja przedstawia rzekę / jezioro.

Jest to przykład wody stojącej / płynącej.

Gwiazdką zaznaczono ujście / źródło.

5. Połącz narząd z układem, w którym występuje. Pokoloruj kropki tym samym kolorem, którym zapisane jest nazwę narządu.

• serce • płuca • żołądek

• układ oddechowy • układ pokarmowy • układ krwionośny

6. Przeczytaj zdania dotyczące zdrowego trybu życia. Zaznacz P, jeśli są prawdziwe, a F - jeśli fałszywe.

• Podstawą zdrowego stylu życia jest aktywność fizyczna.

• Warzywa powinny być jedzone najwyżej raz dziennie.

• Zamiast słodyczy lepiej zjeść na deser owoc.

• Produkty zbożowe powinny się pojawiać w większości posiłków.

7. Pokoloruj w odpowiedniej kolejności kółka zaznaczone w zadaniach. Pod spodem wklej pasek z wyklejanki. Sprawdź, czy twoje kółka są tak samo pokolorowane.

wyklejanka

1 Napisz, w jakim regionie znajduje się twoja miejscowość.

● Podkreśl typy krajobrazów, które występują w twojej najbliższej okolicy.

leśny

wiejski

miejski

nizinny

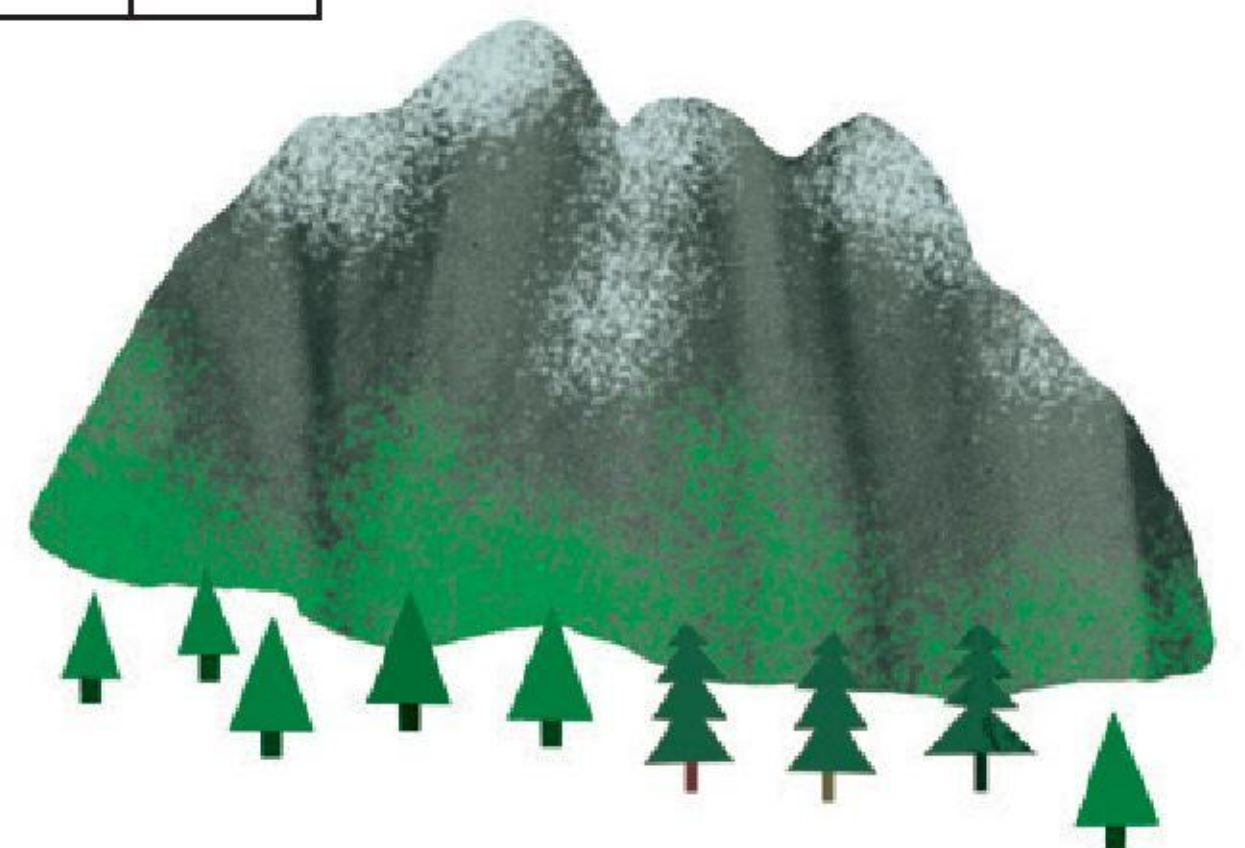
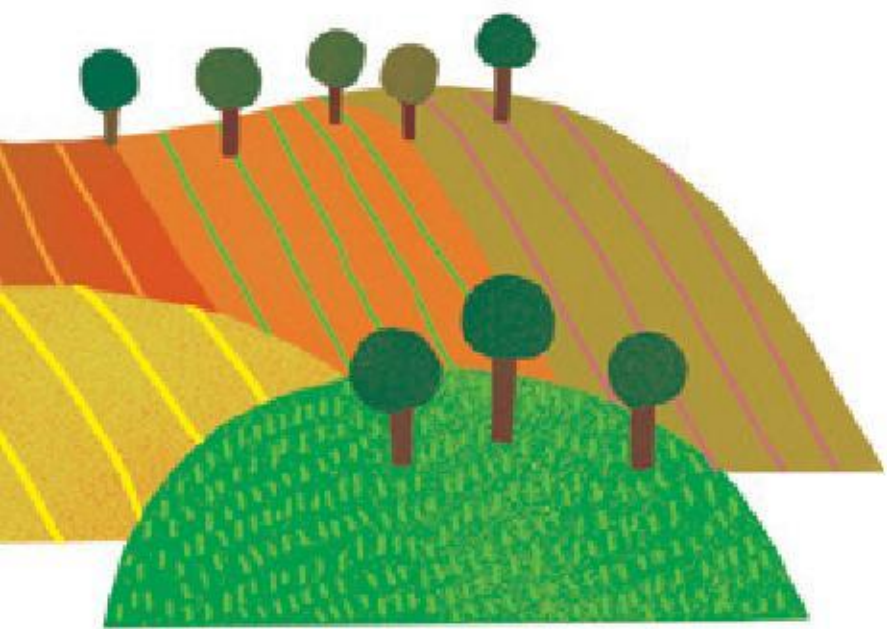
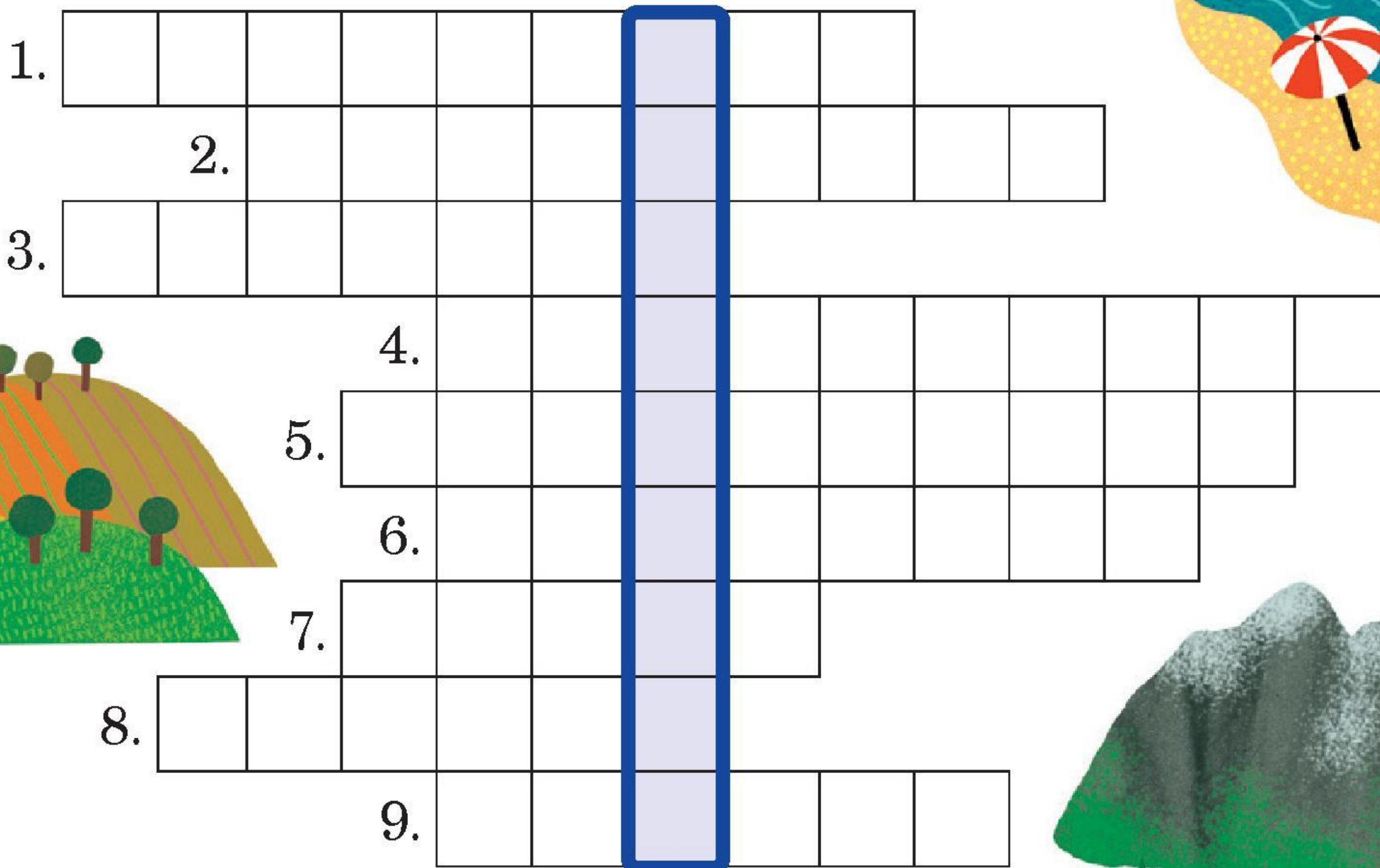
wyżynny

górski

naturalny

przekształcony przez człowieka

2 Rozwiąż krzyżówkę i odczytaj hasło.

1. Pojezierze znajdujące się najbliżej morza.
2. Pojezierze, zwane Krainą Wielkich Jezior.
3. ... Sandomierska.
4. ... Wielkopolskie.
5. Nizina, na której jest położona stolica naszego kraju.
6. Region położony bezpośrednio przy Bałtyku.
7. Najwyższe pasmo górskie w Karpatach.
8. ... Lubelska.
9. ... Śląska.

1 Podpisz zdjęcia. Dorysuj zieloną kropkę przy nazwach gatunków chronionych.

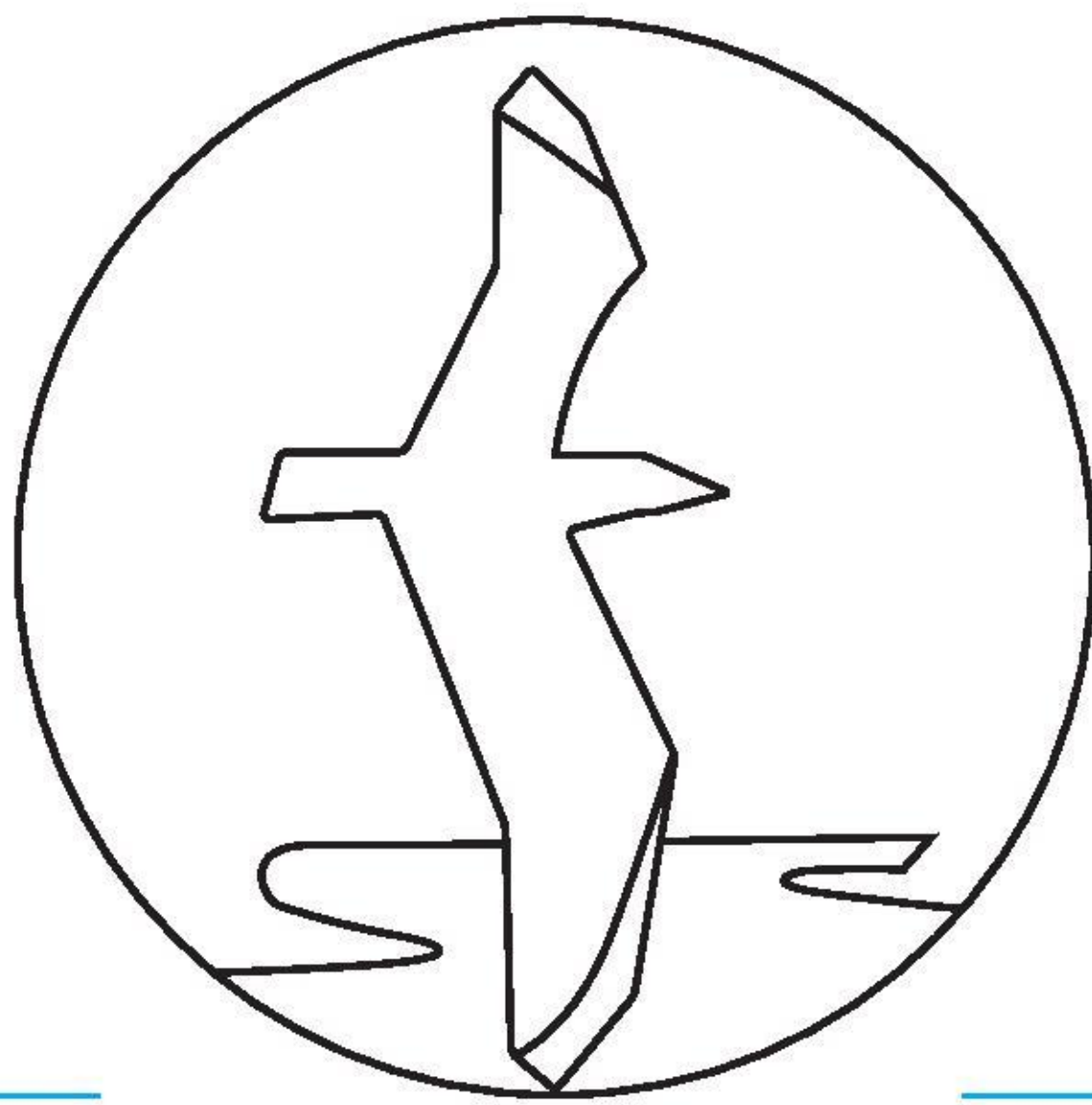
- Pokoloruj na niebiesko okienka przy zwierzętach i roślinach spotykanych w wodach Bałtyku, a na żółto – przy spotykanych na plaży.

2 Przeczytaj zdania dotyczące terenów nadmorskich. Jeśli są prawdziwe, zaznacz P, jeśli fałszywe – F.

- Na plaży zwierzętom trudno znaleźć ochronę przed wiatrem, słońcem i drapieżnikami.
- Wydmy to obniżenia terenu.
- Klif to wysoki brzeg podmywany przez fale.

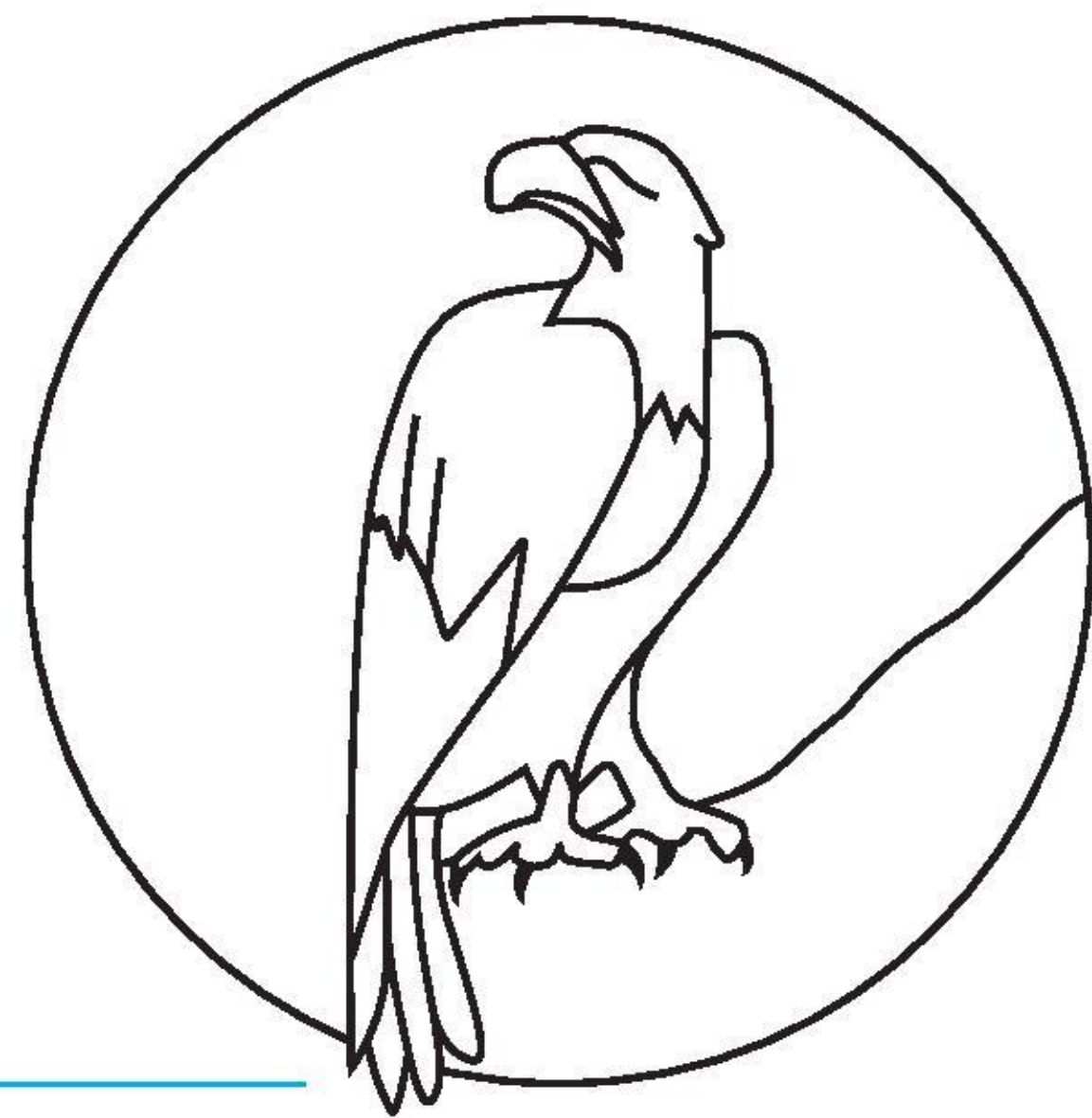
P	F
P	F
P	F

- 3 Podpisz i pokoloruj logo parków narodowych. Zapisz nazwy przedstawionych w nich ptaków.

_____ Park Narodowy

ptak: _____

_____ Park Narodowy

ptak: _____

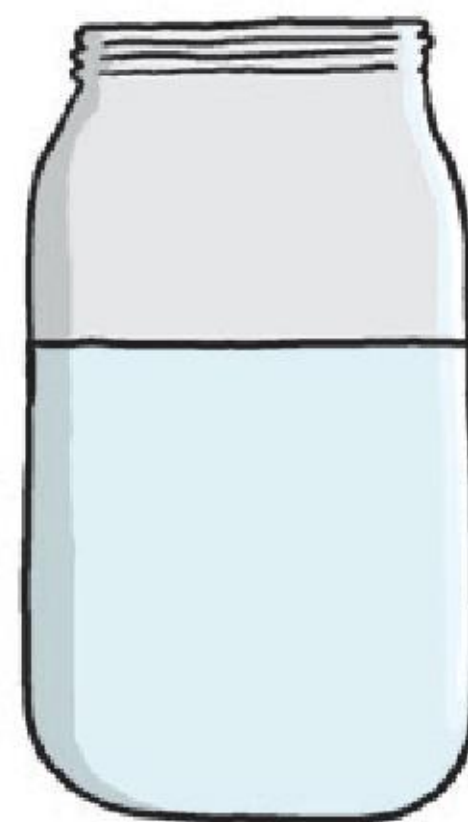
- 4 Zapisz cechy krajobrazu nadmorskiego.

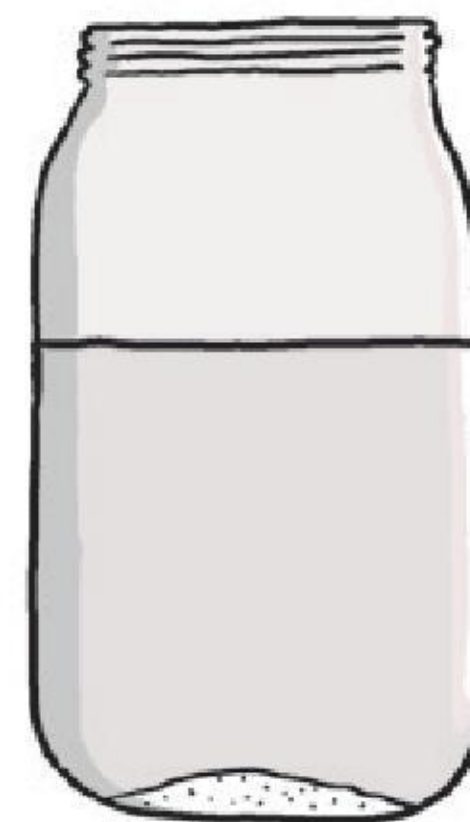
- 5 Badamy właściwości słonej wody. Przygotuj dwa stoiki. Jeden napełnij wodą, a drugi – wodą z rozpuszczonymi w niej 2 łyżkami soli. Włóż jajka do obu stoików.

- Narysuj położenie jajka w wodzie słonej i nieposolonej.

woda nieposolona

woda słona

- Uzupełnij wniosek z doświadczenia wyrazami z ramki.

sól • morską • unoszą • wodzie • jeziorze

Wniosek: W morskiej _____ jest rozpuszczona _____ i różne inne substancje. Z tego powodu woda _____ ma też większą gęstość niż woda w _____. Rzeczy zanurzone w niej łatwiej się _____.

- 1 Odszukaj nazwy roślin trujących występujących w Polsce. Wpisz je pod odpowiednimi zdjęciami.

KONWALIA CISMARCHEW LIGUSTR JEMIOŁA

- 2 Podpisz piktogramy. Zapisz, jakie niebezpieczeństwo grozi nam podczas zjawiska oznaczonego przez pierwszy piktogram.

- 3 Napisz, kiedy trzeba przyjąć pozycję żółwia.

- 4 Jakie zagrożenia mogą być związane z nieznanymi substancjami, urządzeniami elektrycznymi i pożarem? Podkreśl nazwy odpowiednimi kolorami. Jeśli trzeba, niektóre nazwy możesz podkreślić kilka razy różnymi kolorami.

nieznana substancja

urządzenie elektryczne

pożar

nagłe zapalenie się

poparzenie

zatrucie

skaleczenie

zatrucie dymem

porażenie prądem

- 1 Rozpoznaj gatunki zbóż i przyklej ich nazwy. Uzupełnij podpisy pod ilustracjami produktów, które otrzymujemy ze zbóż. Zaznacz + produkty, do których potrzebna jest mąka.

					
					
<u> </u> a <u> </u> a	<u> </u> asz <u> </u> p <u> </u> cza <u> </u>	ci <u> </u> st <u> </u> a	<u> </u> ie o <u> </u> i	<u> </u> ka	
					
<u> </u> <u> </u> <u> </u> b	ci <u> </u> s <u> </u>	m <u> </u> <u> </u> <u> </u>	<u> </u> <u> </u> le b	b <u> </u> ka	m <u> </u> a
					
p <u> </u> <u> </u> ki o <u> </u> si <u> </u> <u> </u>	k <u> </u> <u> </u> a <u> </u> er o <u> </u> a	p <u> </u> at <u> </u> i jęczmienne	<u> </u> aka <u> </u> <u> </u>	k <u> </u> sz <u> </u> <u> </u> a <u> </u> na	

- 2 Przeczytaj nazwy produktów. W każdej parze podkreśl zdrowszy produkt.

mąka jasna – mąka ciemna razowa

chleb pełnoziarnisty – bułka kajzerka

kasza jęczmienna – frytki

płatki owsiane – czekoladowe płatki śniadaniowe

1 Podpisz zdjęcia roślin. Połącz je z ilustracją przedstawiającą sposób ich użycia.

2 Uzupełnij zdania wyrazami z ramki.

witamin • nasion • roślinne • zwierzęce • ryb

Oleje to tłuszcze _____. Wyciskamy je z _____.

Oleje są zdrowsze niż tłuszcze _____. Wyjątkiem jest tran – tłuszcz uzyskiwany z _____.

Ma wiele _____ i cennych kwasów tłuszczowych.

1 Podpisz rysunki zwierząt. Połącz liniami puzzle i sprawdź, czym się żywią te zwierzęta.

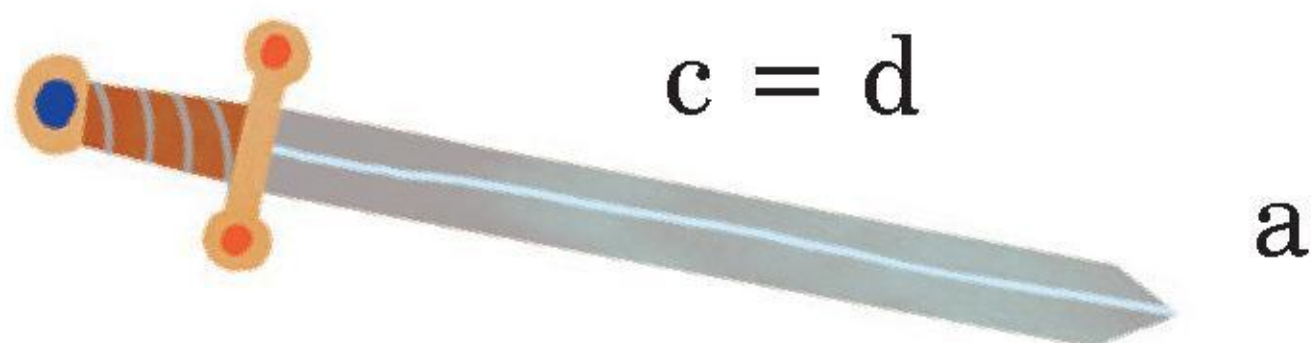

Wskazówka: Pająki łatwo rozpoznać po 8 odnóżach.

- Zaznacz zwierzęta, które przyczyniają się do powiększania naszych plonów: żółtą pętlą otocz zwierzę, które zapyla rośliny, czerwoną te, które zwalczają szkodniki upraw.

2 Rozwiąż rebus. Zapisz hasło i przeczytaj wyjaśnienie. Wklej rozwiązanie.

to nieuprawiany pas terenu między polami. Występują tam dziko rosnące rośliny i jest miejscem schronienia dla zwierząt.

3 Przyjrzyj się zdjęciom prac na polu. Uzupełnij tabelę nazwami pór roku oraz wyrazami z ramki.

orka • kombajn • żniwa • siew • siewnik • pług

			
pora roku			
praca			
maszyna			

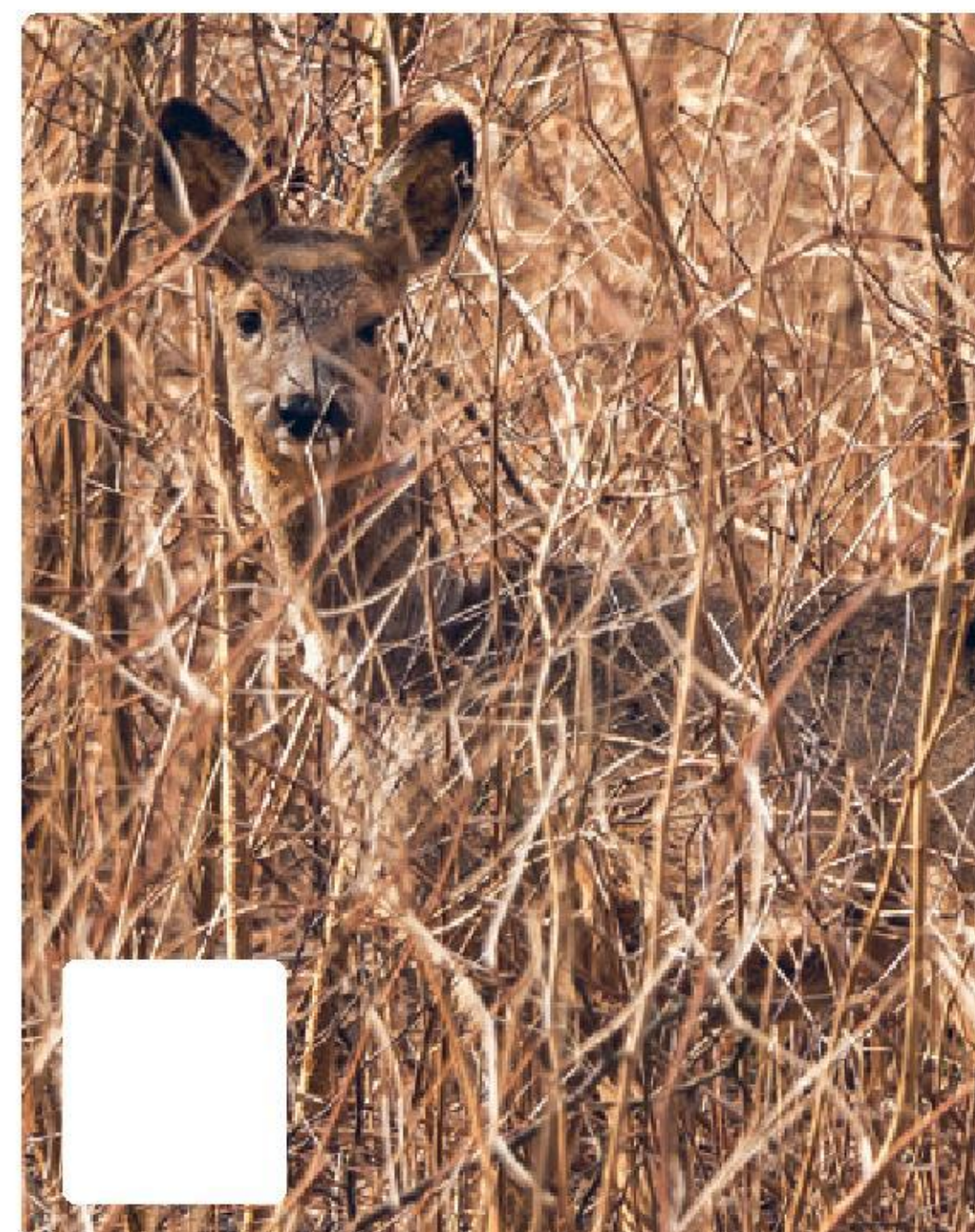
4 Przeczytaj zdania. Pokoloruj 😊, jeśli są prawdziwe, a ☹️ – jeśli są fałszywe.

- 😊 ☹️ Nizina Lubelska znajduje się na północy kraju.
- 😊 ☹️ Nad morzem zobaczymy wydmy i klify.
- 😊 ☹️ Podczas ulewy grożą nam podtopienia.
- 😊 ☹️ Z kukurydzy otrzymujemy mąkę na chleb i kaszę manną.
- 😊 ☹️ Rzepak, słonecznik i len to rośliny oleiste.
- 😊 ☹️ Mak polny i chaber bławatek są uprawiane na polu.

**CZAS
NA QUIZ**

- 1 Przeczytaj zdania o życiu mieszkańców lasu i wykonaj polecenia.
Dopasuj zdjęcia do opisu – zapisz przy nich odpowiednią literę.
Zapisane litery utworzą hasło. Zapisz je w ramce.

- K** Dzieciol oczyszcza korę sosny, wyjadając korniki.
- L** Grzyb hubiak uszkadza drewno klonu, żywiąc się jego sokami.
- M** Dzik szuka w ściółce pędraków i orzeszków buka.
- S** Sarna ukrywa się wśród krzewów, żywi się trawami i młodymi pędami świerka.
- T** Dąb przekazuje podgrzybkowi substancje odżywcze, a otrzymuje od niego wodę.
- A** Sójka żywi się orzeszkami. Czasami je gubi – w ten sposób pomaga leszczynie się rozsiewać.
- Leśne zwierzęta, rośliny i grzyby mogą ze sobą współpracować. Narysuj zieloną kropkę przy zdaniach, które to opisują.

- 2 Wypisz z poprzedniego ćwiczenia nazwy gatunków związanych z podanymi warstwami lasu.

podszyt:

korony drzew:

- 1 Napisz, dlaczego lubisz spędzać czas w lesie lub dlaczego tego nie lubisz.

- 2 Wykreśl z diagramu nazwy darów lasu umieszczone w ramce. Z pozostałych liter odczytaj hasło. Zapisz je i powiedz, co ono oznacza.

borówki • drewno • głóg • grzyby • jagody • jałowiec •
jeżyny • maliny • orzechy • poziomki

J	A	Ł	O	W	I	E	C	L	A	S	Y	M	O
A	T	O	P	O	Z	I	O	M	K	I	Z	A	N
G	I	G	R	Z	Y	B	Y	E	L	O	N	L	W
O	E	Ł	P	Ł	U	B	O	R	Ó	W	K	I	E
D	C	Ó	A	O	R	Z	E	C	H	Y	Z	N	R
Y	I	G	E	M	I		J	E	Ż	Y	N	Y	D

- 3 Uzupełnij zdania opisujące prace leśników.

Sadzą w _____ młode drzewa.

Nadzorują wycinękę starych i chorych _____.

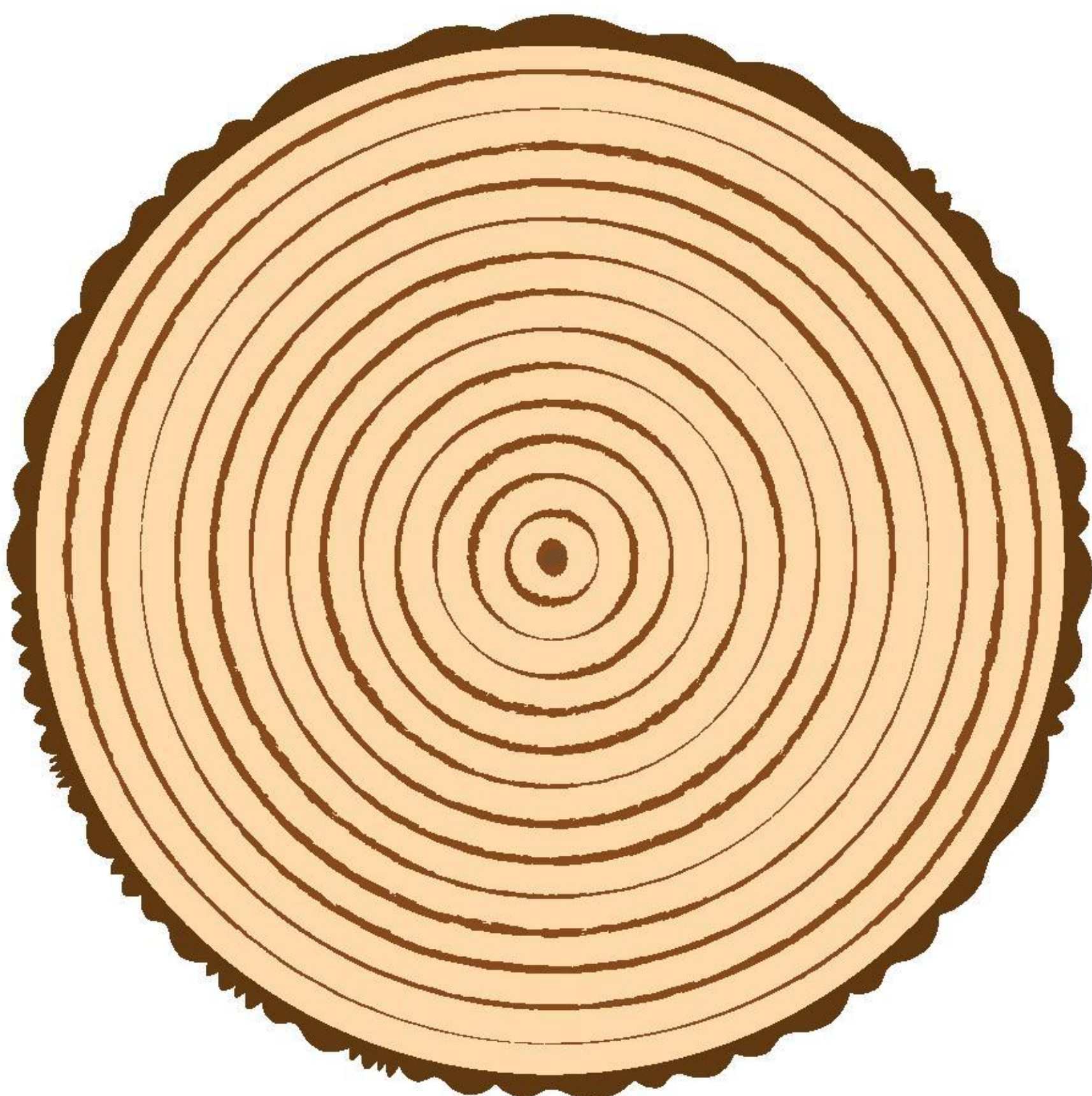
Chronią _____ przed _____.

Dokarmiają _____ zimą.

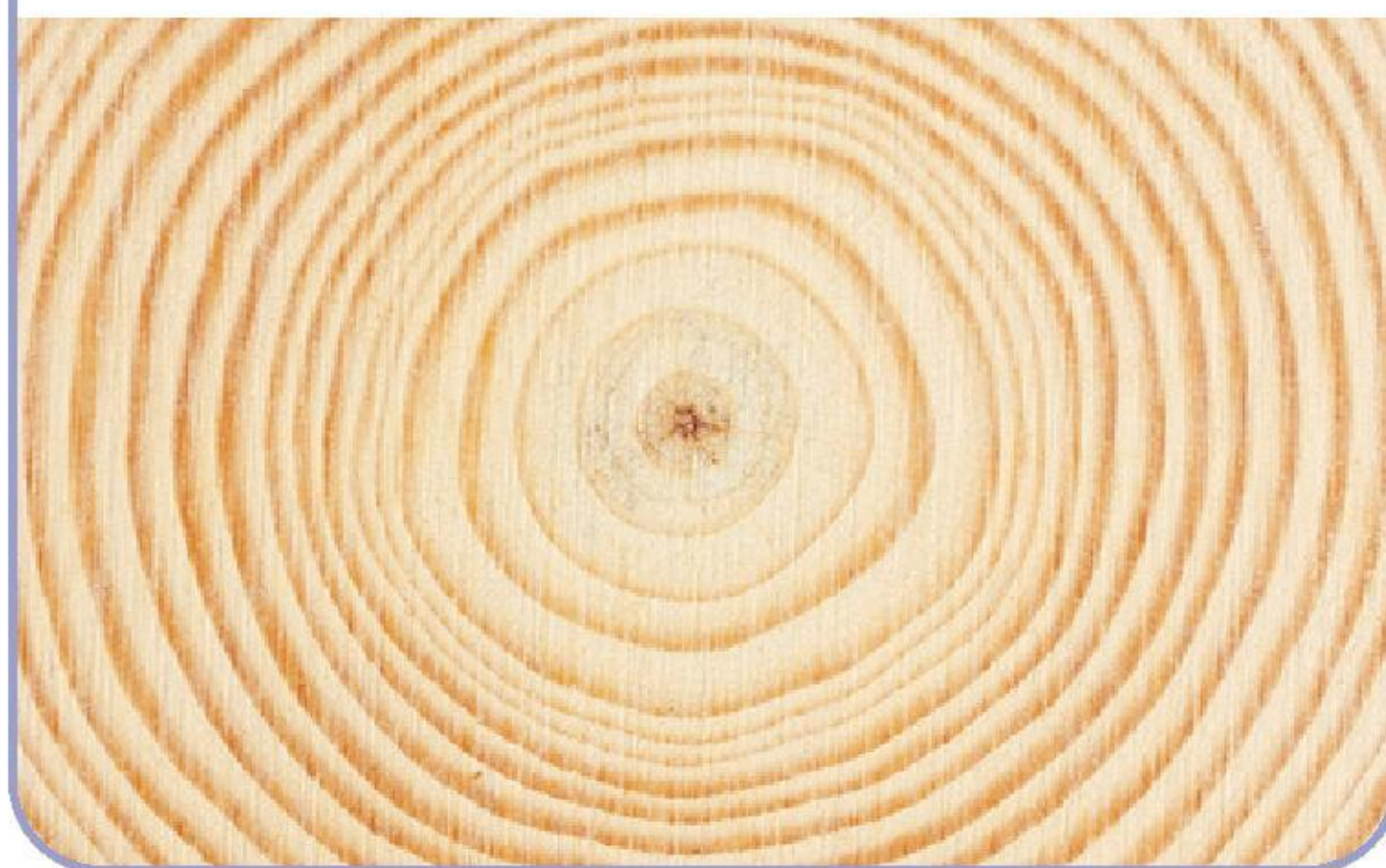

- 4 Odgadnij i zapisz, co przedstawia rysunek.
- Zapisz w zeszycie, dlaczego teren oznaczony tym logo jest wyjątkowy.

- 5 Policz stoje, czyli okręgi złożone z jasnej i ciemnej części, a dowiesz się, ile lat rośło to drzewo. Zapisz tę liczbę w zdaniu.

Wskazówka: Wiosną drzewa rosną szybko, tworząc jasne drewno. Latem przyrost jest wolny, a drewno ciemne.

Drzewo rośło _____ lat.

- 6 Wybierz prawidłowe zakończenie zdań. Wpisz **X** w odpowiednich okienkach.

Warstwa lasu tworzona przez krzewy i młode drzewa to:

☐ podszyt. ☐ runo. ☐ ściółka.

Pozostałości pradawnej puszczy najłatwiej znaleźć w:

☐ lesie gospodarczym. ☐ szkółce. ☐ parku narodowym.

Ludzie pozyskują z lasu:

☐ orzechy włoskie. ☐ borówki. ☐ truskawki.

**CZAS
NA QUIZ**

- 1 Czy w pobliżu twojej szkoły znajdują się wody stojące lub płynące? Otocz pętlą prawidłową odpowiedź. Zapisz ich nazwy.

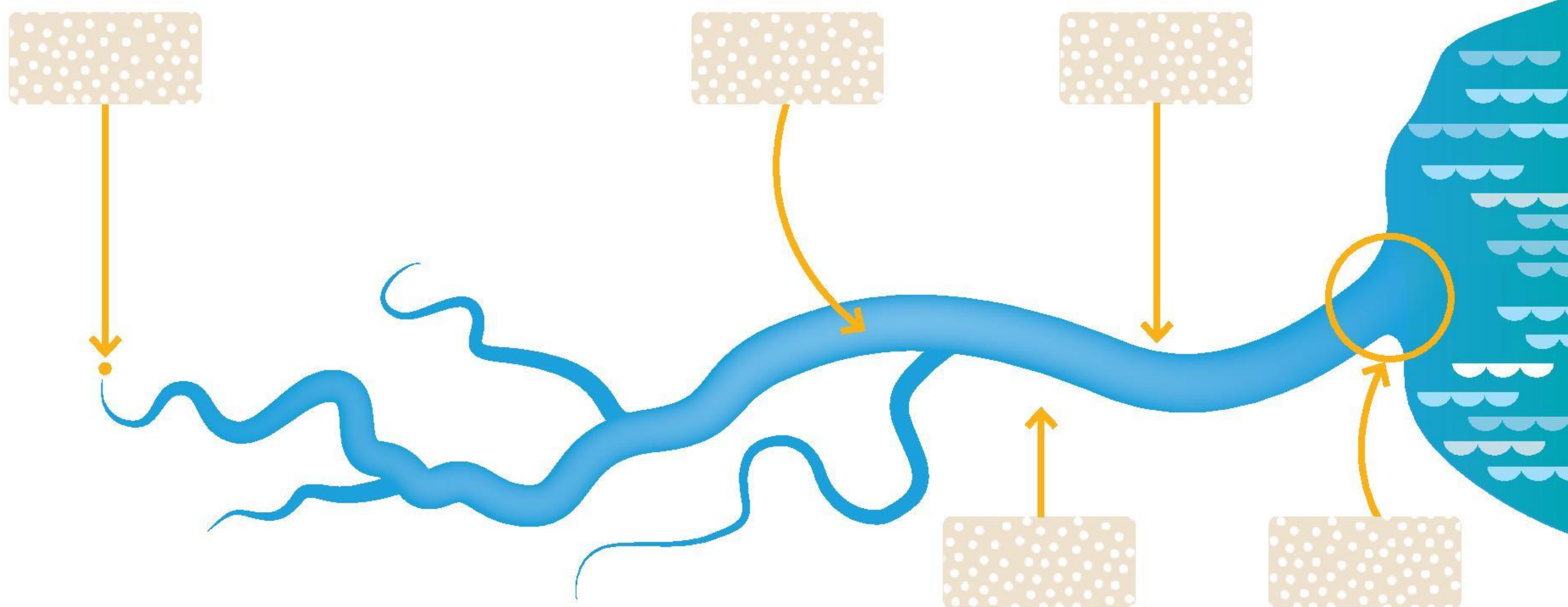
• jezioro ☐ tak ☐ nie

• staw ☐ tak ☐ nie

• rzeka ☐ tak ☐ nie

• kanał ☐ tak ☐ nie

- 2 Przyklej w odpowiednich miejscach naklejki z nazwami.

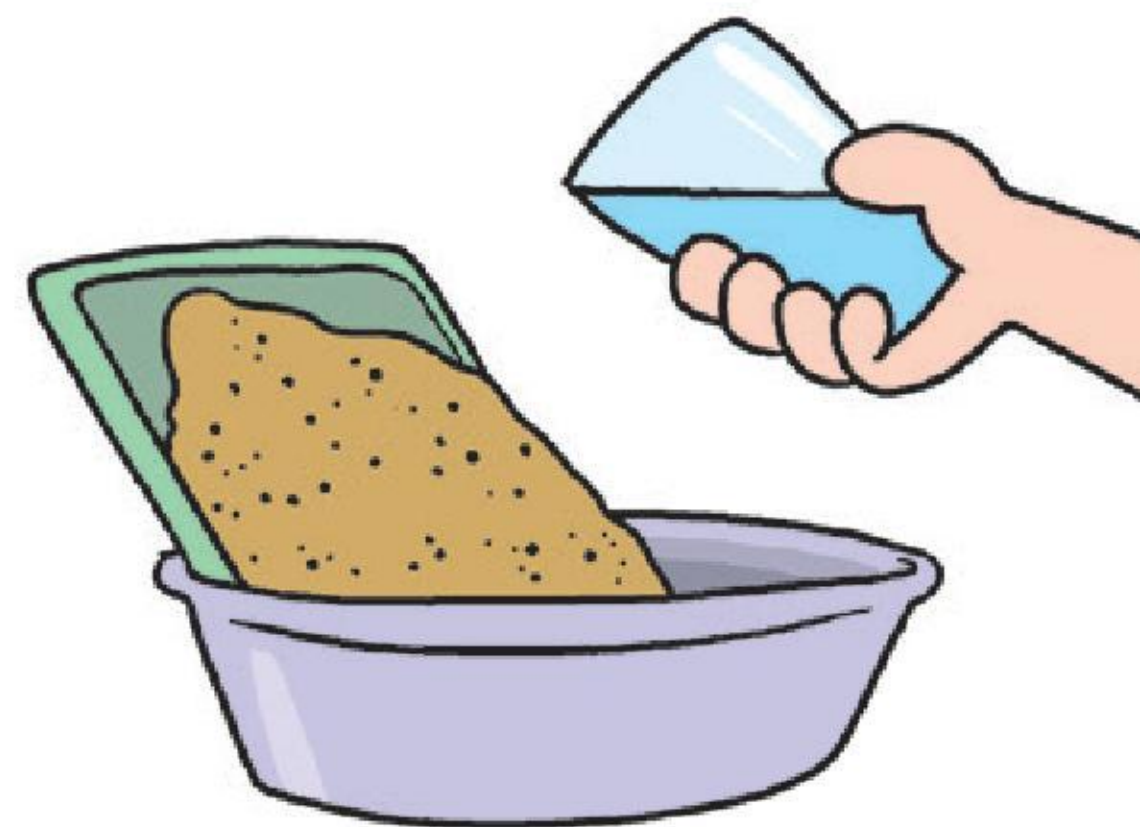
- 3 Sprawdź, w jaki sposób woda rzeźbi teren.

- Pokoloruj odpowiedź na pytanie:
Czy w piasku utworzyło się zagłębienie?

TAK

NIE

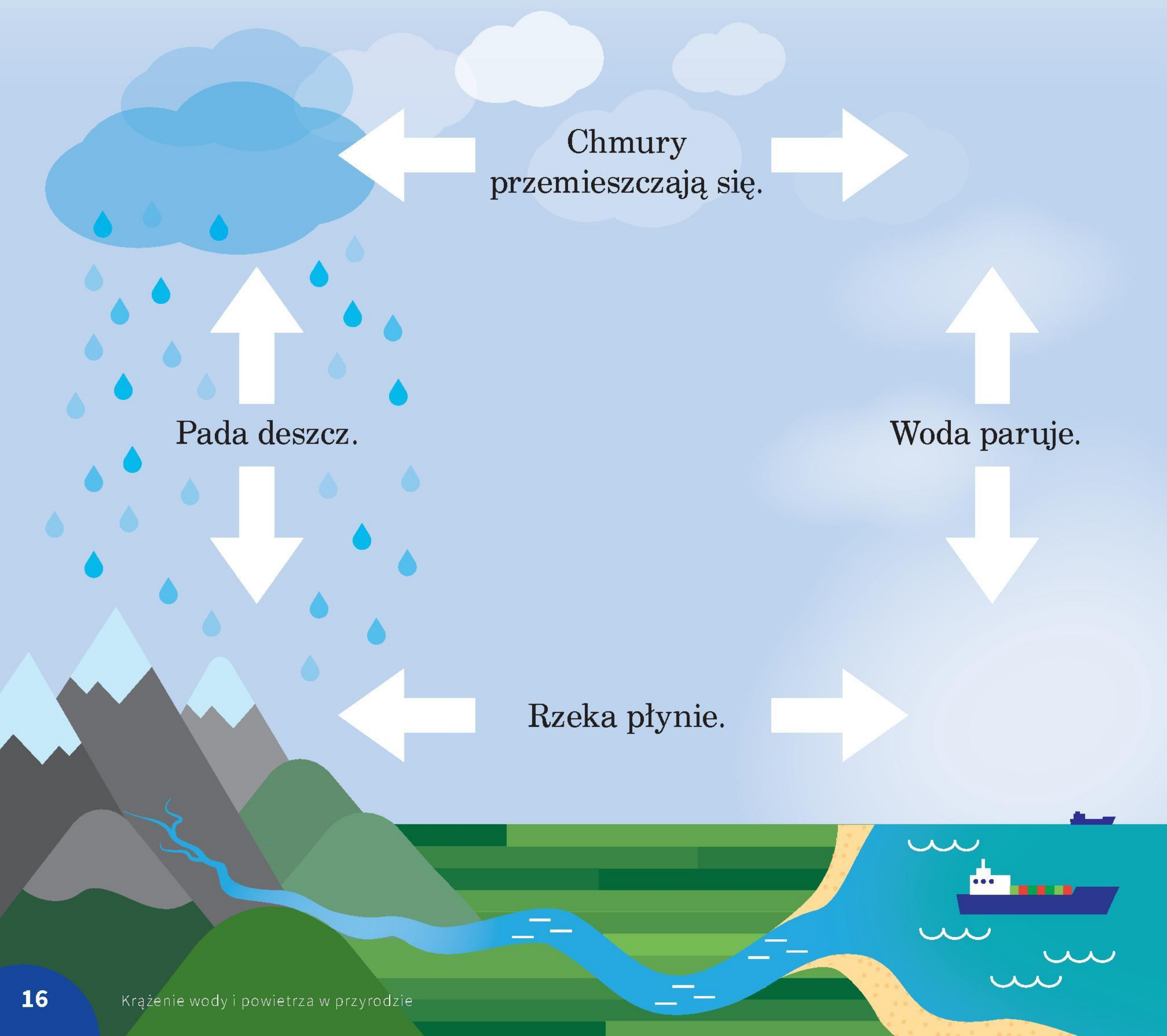
- Zapisz, gdzie w przyrodzie widać, że woda rzeźbi teren.

- 1 Jak zachowuje się woda, gdy zmienia się temperatura? Uzupełnij schemat naklejkami.

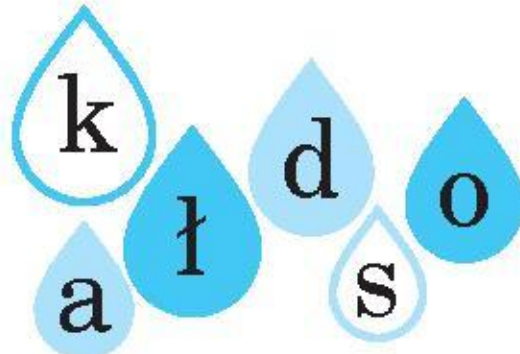
- 2 Przyjrzyj się schematowi krążenia wody. Pokoloruj na żółto strzałki pokazujące, w którym kierunku porusza się woda.

3 Odszyfruj wyrazy, zapisz je i przeczytaj zdania.

Większość naszej _____ jest pokryta

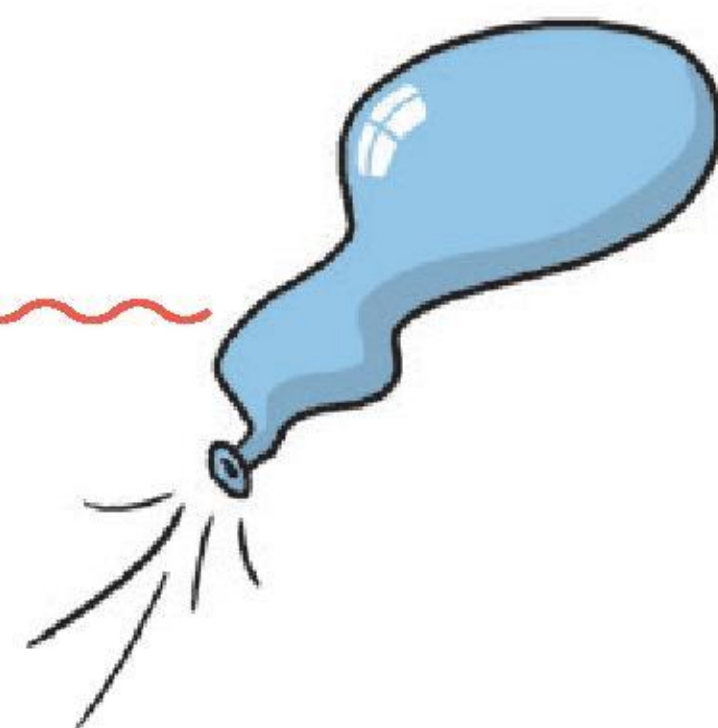

_____. Niestety, woda _____

stanowi bardzo niewielką ich część.

Musimy chronić jej _____.

4 Sprawdź, jak powstaje wiatr i skąd biorą się chmury.

● Uzupełnij zdania wyrazami z ramki.

unoszą się • ucieka • napętnia

Powietrze szybko _____ z mocno nadmuchanego balonika.

Ogrzane powietrze _____ i _____ balonik nałożony na butelkę.

● Jak obserwacje z doświadczenia łączą się ze zjawiskami w przyrodzie? Pokoloruj ramki na odpowiedni kolor.

Unoszące się wysoko powietrze chłodzi się.
Wtedy para woda skrapla się i powstają **chmury**.

Stłoczone w jednym miejscu powietrze przemieszcza się
– powstaje **wiatr**.

1 Podpisz zdjęcia.

- 2 Gdy powietrze się ochładza, para wodna zmienia się w kropelki wody. Jakie zjawisko atmosferyczne będzie można obserwować w opisanych sytuacjach? Przyklej odpowiednio naklejki.

Kropelki unoszą się w powietrzu.

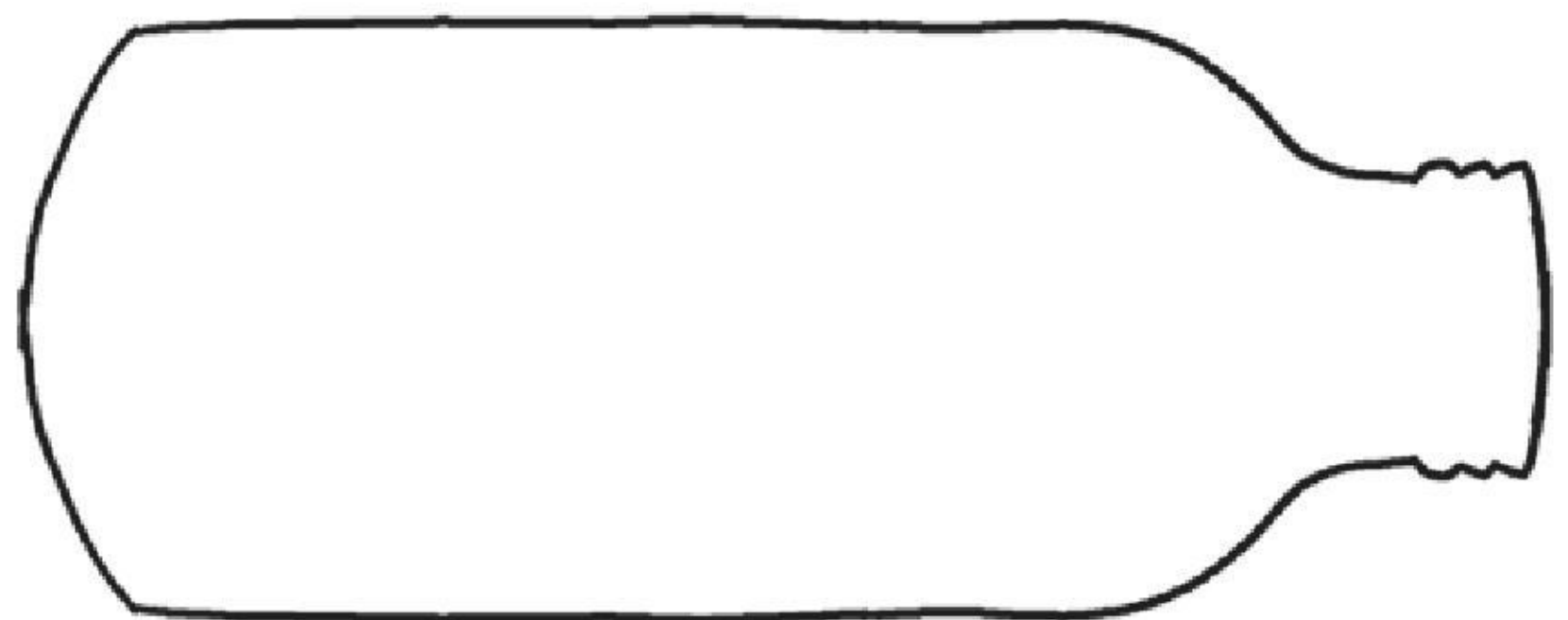
Kropelki osiadają na trawie.

Kropelki przymarzają do bardzo zimnych przedmiotów.

3 Sprawdzamy, jak powstają szkody mrozowe.

- Narysuj, jak wyglądała szklana butelka po wyjęciu jej z zamrażalnika.

- Pokoloruj odpowiedź na pytanie: Czy lód rozsadził lub otworzył butelkę?

Lód rozsadził lub otworzył butelkę.

TAK

NIE

Wniosek: Lód ma większą objętość niż płynna woda, to znaczy zajmuje więcej miejsca. Woda, zamarzając, potrafi rozsadzać nawet skały!

- 1 Zapisz wyniki swoich obserwacji. Otocz niebieską pętlą przedmioty, które się elektryzują, a zieloną te, które się nie elektryzują.

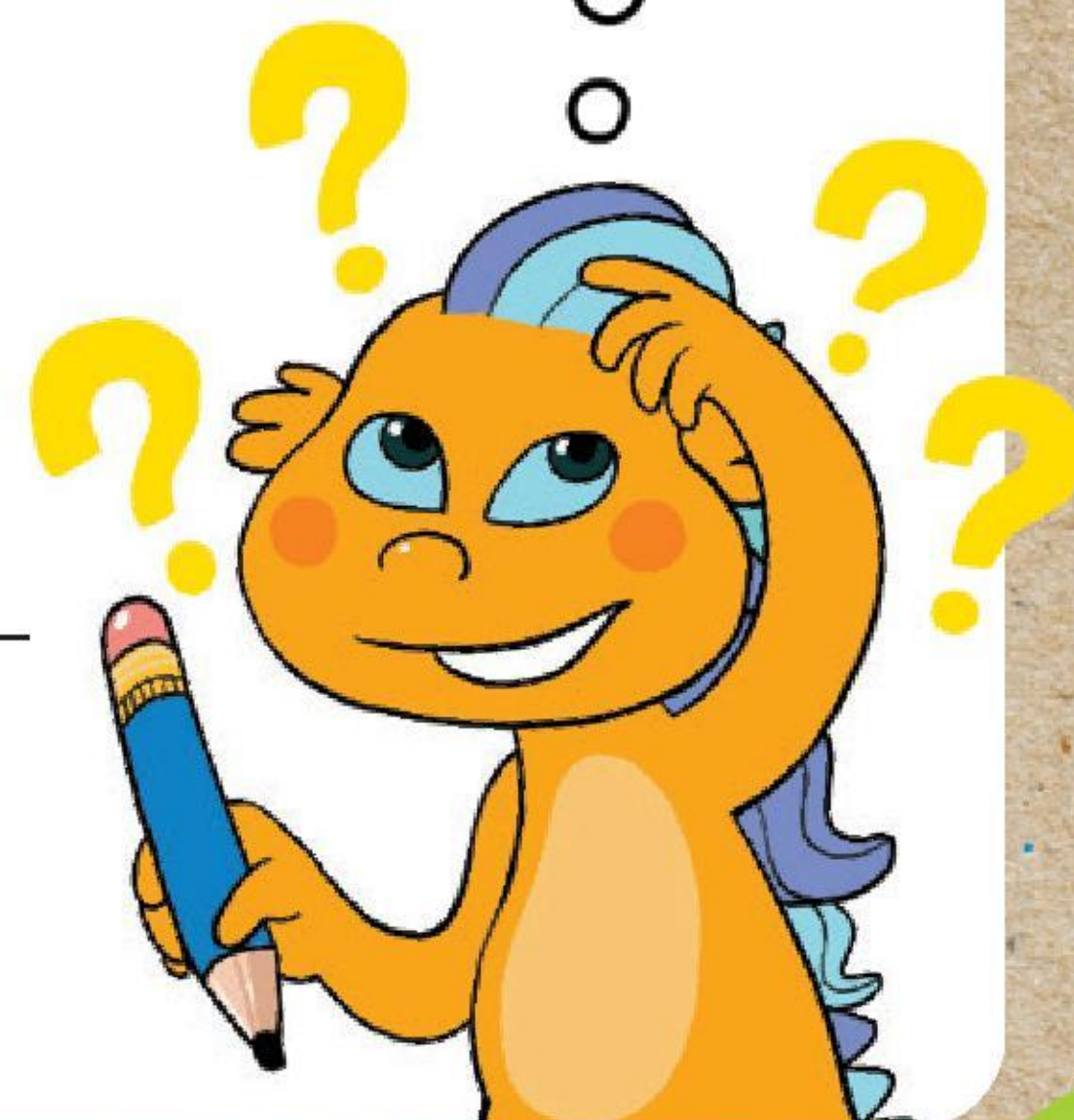
- 2 Nasze włosy, na przykład podczas zdejmowania bluzy lub czesania ich plastikowym grzebieniem, ulegają naelektryzowaniu. Narysuj, jak wyglądają głowy z naelektryzowanymi włosami.

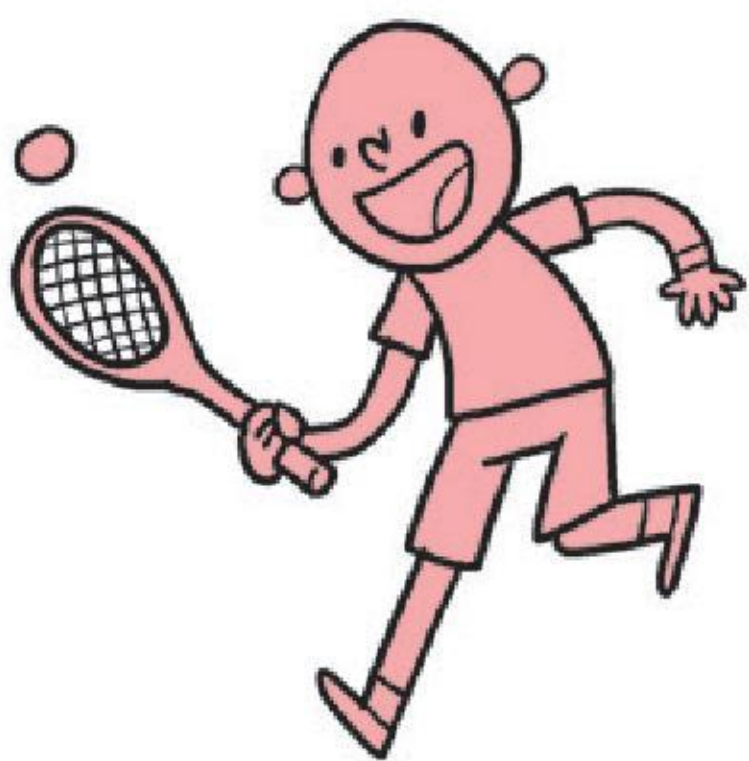
- 3 Uzupełnij zdania, wykreślając nieprawidłowe wyrazy.

1. Rzeka, płynąc, rzeźbi kanał / koryto.
2. Cenne przyrodniczo tereny podmokłe należy chronić / osuszać.
3. Ogrzane powietrze unosi się do góry / opada – dzięki temu powstają chmury.
4. Mgła i rosa to kryształki lodu / krople wody.

**CZAS
NA QUIZ**

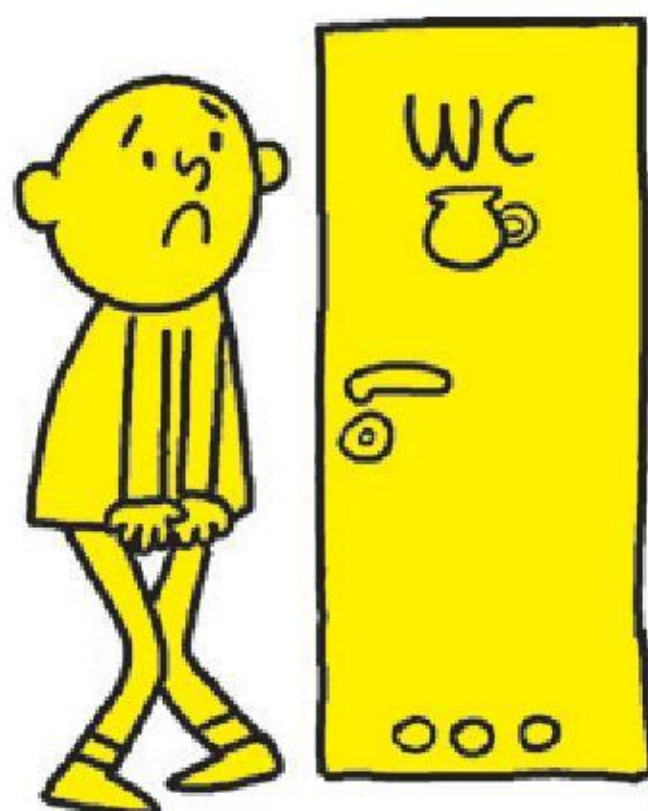
1 Z jakimi układami kojarzą się te rysunki? Podpisz je nazwami układów.

● Przyklej pod schematami naklejki opisujące główne zadanie każdego układu.

2 Pokoloruj ramki z nazwami narządów tak, żeby przyporządkować je do odpowiedniego układu. Użyj kolorów z poprzedniego ćwiczenia.

mózg

nerki

czaszka

nerwy

oskrzela

serce

gardło

jelita

żołądek

mięśnie

pęcherz

naczynia krwionośne

płuca

przełyk

kręgosłup

1 Uzupełnij zdania.

Podstawą zdrowego stylu życia są

Moje ulubione aktywności fizyczne to:

2 Przygotuj się do zaplanowania całodziennego jadłospisu. Otocz pętlą właściwe odpowiedzi wraz z odpowiadającą im literą. Utwórz z liter hasło i zapisz je w ramce.

• Ile posiłków zaplanujesz?

2 E

4 O

5 D

• Która grupa produktów powinna pojawiać się w każdym posiłku?

• Które grupy produktów powinny pojawiać się w większości posiłków?

• Co poza jedzeniem powinno znaleźć się w każdym posiłku?

• Których produktów powinno się unikać?

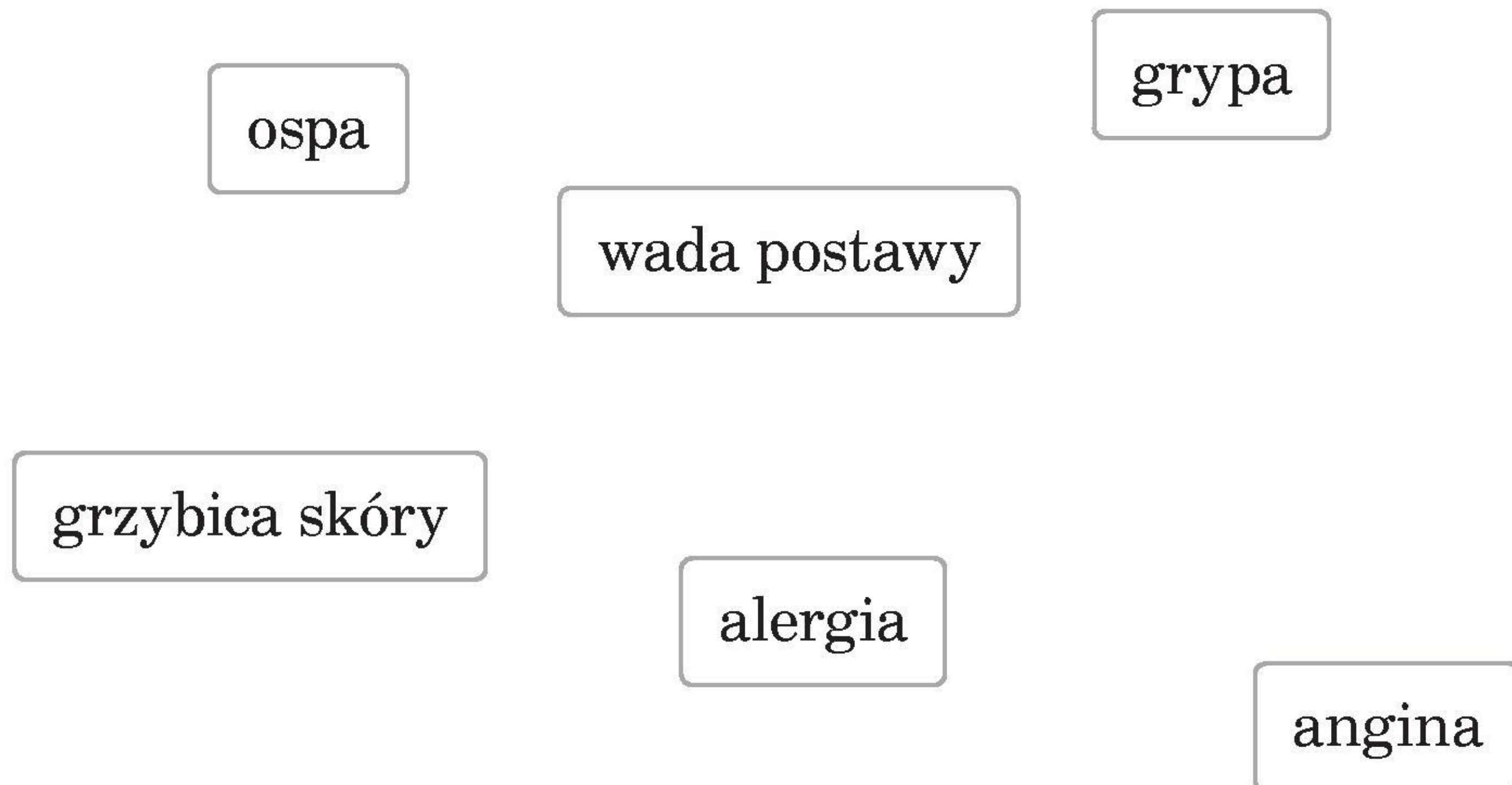
3 Przeczytaj zdania mówiące o przygotowywaniu posiłków i przechowywaniu żywności. Skreśl błędne wyrazy.

Grubo / cienko obierane owoce i warzywa tracą witaminy.

Długie / krótkie gotowanie niszczy witaminę C.

Tłuszcze psują się, jeśli są przechowywane krótko / długo.

- 1 Pokoloruj ramki z nazwami chorób zakaźnych. Przy nazwie choroby powodowanej przez wirusy przyklej rysunek wirusa, a przy nazwie choroby bakteryjnej – rysunek bakterii.

- 2 Przeczytaj objawy choroby i zapisz, który z pasożytów ją powoduje. Powiedz, jak można zapobiegać zarażeniu się tą chorobą.

Swędzi skóra głowy. Na włosach widać przyczepione białe jajeczka.

- 3 Dopasuj do siebie ramki, łącząc niewłaściwe zachowanie z jego skutkiem.

Jemy zbyt dużo,
za mało się ruszamy.

Nadwaga. Mogą pojawiać się
wady postawy.

Nie myjemy zębów.

Częste choroby, uczulenia
i problemy z koncentracją.

Jemy dużo żywności
mocno przetworzonej.
Jemy mało warzyw
i produktów
z ciemnej mąki.

Próchnica

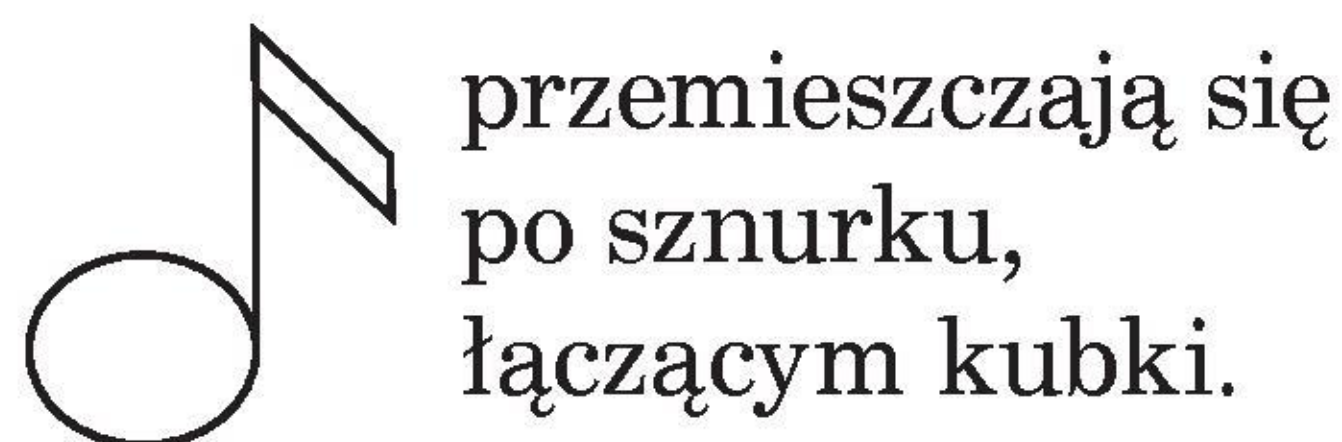
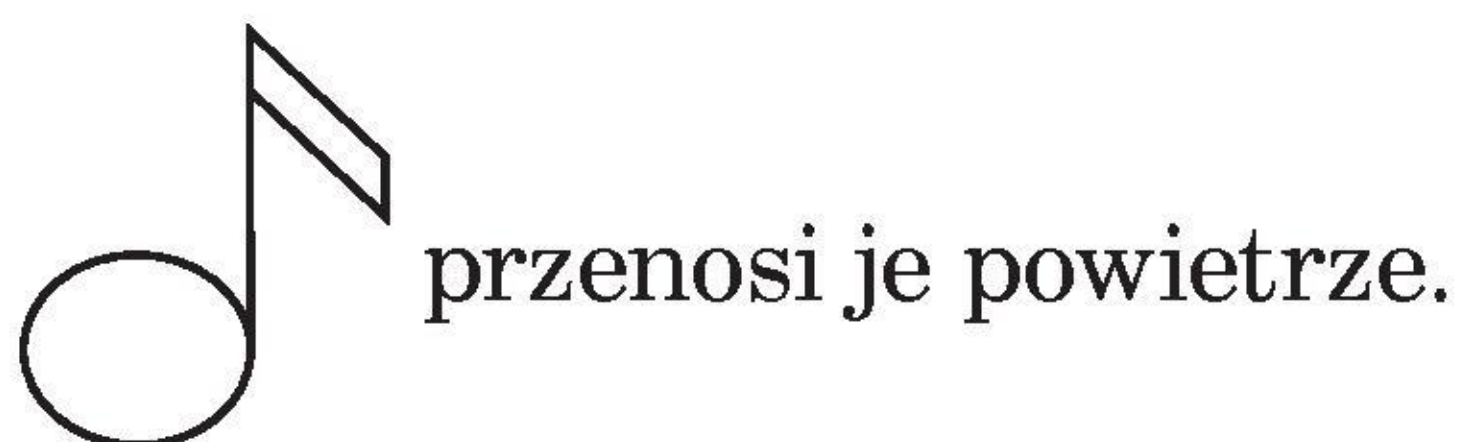
1 Zagraj na bębnie i gitarze (lub ukulele). Zapisz odpowiedzi na pytania.

- Co powoduje powstawanie dźwięków podczas grania?

- Co należy zrobić, żeby instrumenty grały głośniej?

2 Pokoloruj nutę przy poprawnym zakończeniu zdania.

Lepiej słyszymy dźwięki, gdy:

3 Przeczytaj zdania. Pokoloruj 😊, jeśli są prawdziwe, ☹️ – jeśli są fałszywe.

😊 ☹️ Oskrzela i płuca to elementy układu oddechowego.

😊 ☹️ Układ nerwowy zarządza naszym organizmem.

😊 ☹️ Mleko można zastąpić jogurtem, kefirem i serem.

😊 ☹️ Warto jeść produkty ze sztucznymi barwnikami i aromatami oraz pić napoje gazowane, bo są pyszne.

😊 ☹️ Możemy unikać chorób pasożytniczych, zachowując zasady higieny, na przykład takie jak mycie rąk.

**CZAS
NA QUIZ**

- 1 Dokończ zdania, dopisując zakończenie lub skreślając niepotrzebne wyrazy.

Mieszkam w województwie _____

Jest ono położone na północy / na południu / na wschodzie /
na zachodzie / w centrum Polski.

Moje miasto wojewódzkie to _____

- 2 Uzupełnij brakujące nazwy województw lub ich stolic. Przenieś wybrane litery poniżej
i odczytaj hasło.

_____ – Warszawa łódzkie – _____
1 6

_____ – Kraków pomorskie – _____
7 2 5

dolnośląskie – _____ lubelskie – _____
15 9

świętokrzyskie – _____ opolskie – _____
8 3

podkarpackie – _____ podlaskie – _____
13 19

wielkopolskie – _____ śląskie – _____
18 4 12

zachodniopomorskie – _____
10

_____ – Gorzów Wielkopolski i Zielona Góra
11

_____ – Bydgoszcz i Toruń
17 14

warmińsko-mazurskie – _____
16

1	2	3	4
---	---	---	---

5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

1 Z jakimi państwami graniczy Polska? Napisz nazwy państw i przyklej odpowiednie flagi.

- Kraj, z którym Polska graniczy od zachodu.

- Kraje, z którymi Polska graniczy od południa.

- Kraje, z którymi Polska graniczy od wschodu.

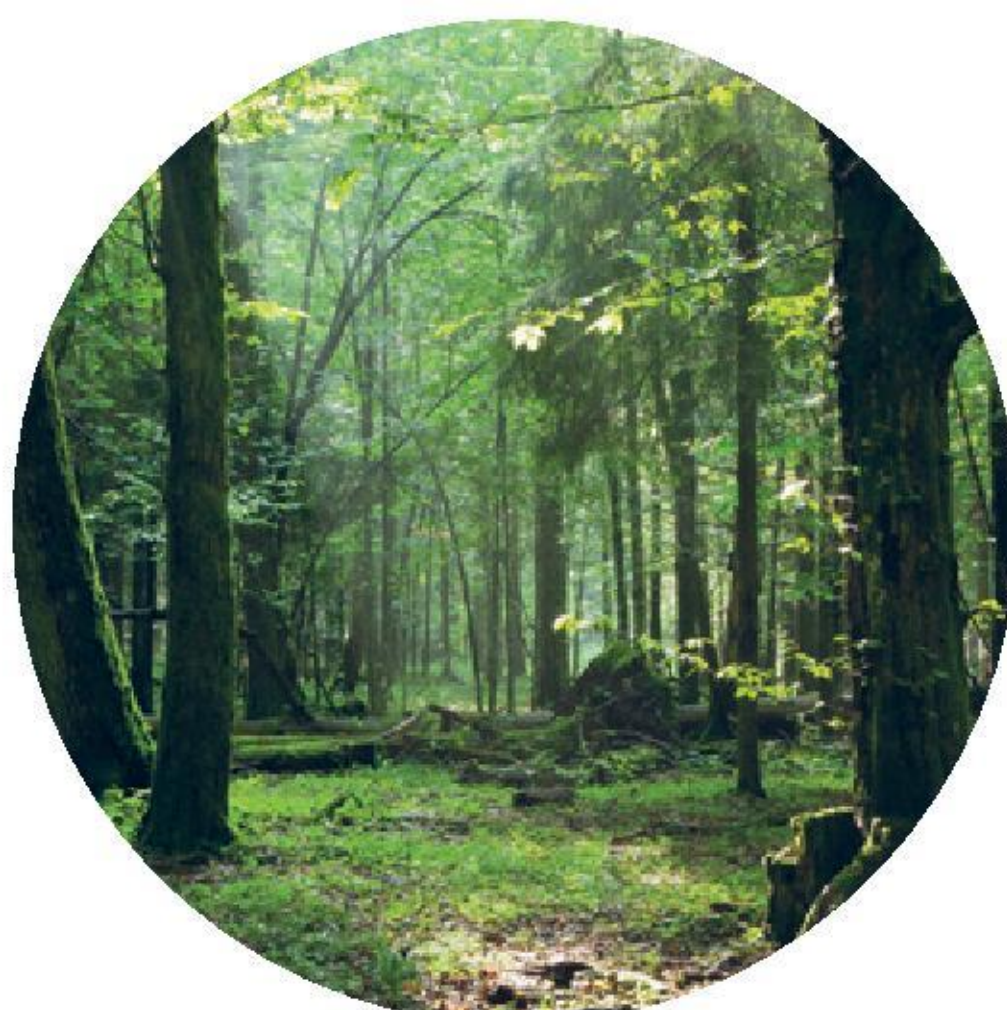

- Pokoloruj państwa, z którymi graniczy Polska.

- Niemcy
- Czechy
- Słowacja
- Litwa
- Ukraina
- Białoruś
- Rosja

2 Przyjrzyj się zdjęciom krajobrazów. Otocz niebieską pętlą to, które wykonano na północy Europy, a żółtą pętlą to, które wykonano na południu Europy.

- 1 Otocz pętlą kropkę przy nazwie regionu, który leży na północy Polski.

☐ Pojezierze Pomorskie

☐ Wyżyna Lubelska

☐ Nizina Mazowiecka

☐ Karpaty

- 2 Otocz pętlą kropki znajdujące się przy zdjęciach zbóż.

☐ pszenica

☐ len

☐ owies

☐ rzepak

- 3 Ponumeruj nazwy warstw od najwyższej do położonej najbliższej gleby.

runo

podszyt

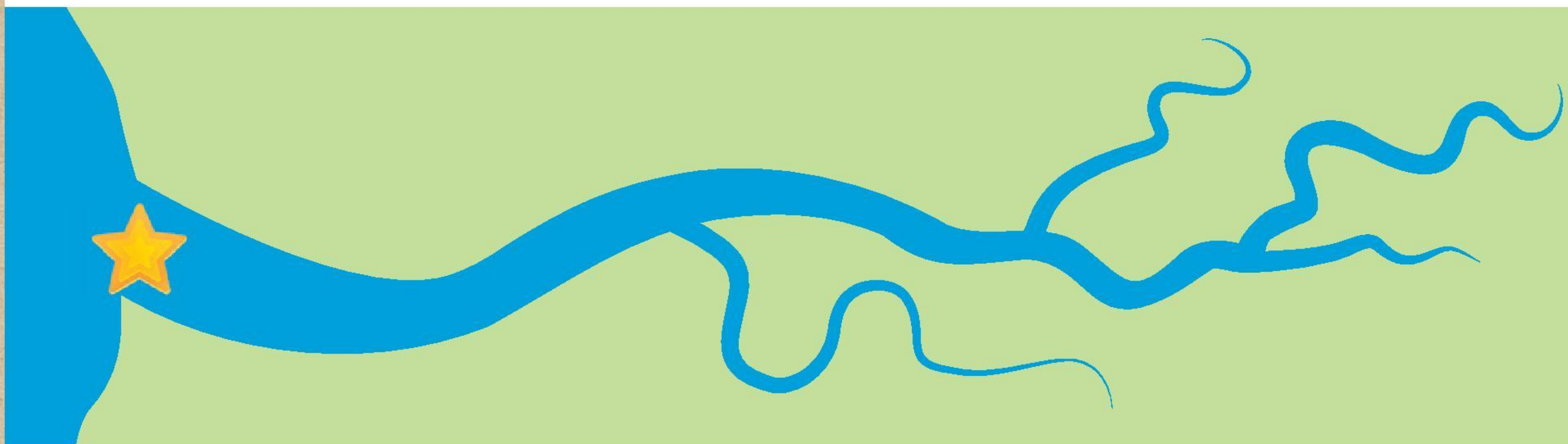
korony drzew

ściółka

- 4 Przyjrzyj się rysunkowi. Przeczytaj opis i skreśl niewłaściwe wyrazy.

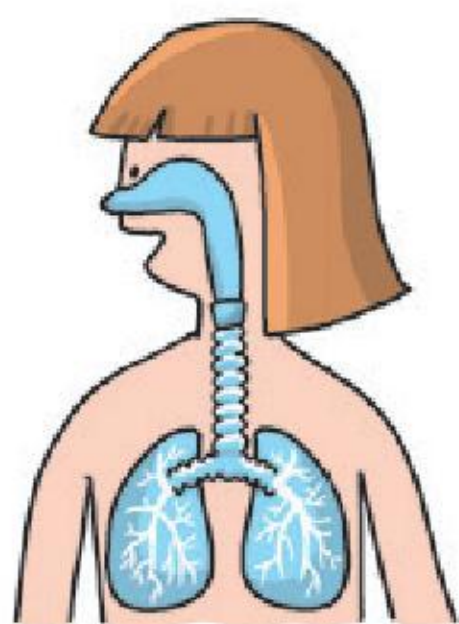

Ilustracja przedstawia rzekę ☐ / jezioro ☐.

Jest to przykład wód stojących ☐ / płynących ☐.

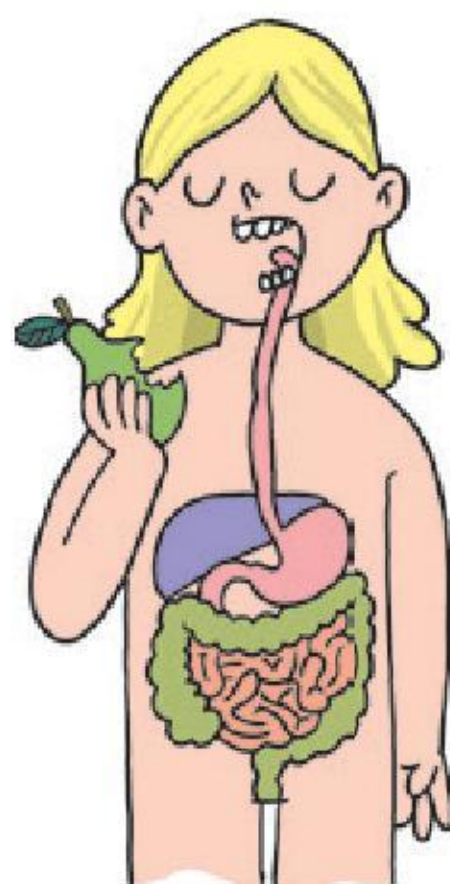
Gwiazdką zaznaczono ujście ☐ / źródło ☐.

- 5 Połącz narząd z układem, w którym występuje. Pokoloruj kropki tym samym kolorem, którym zapisana jest nazwa narządu.

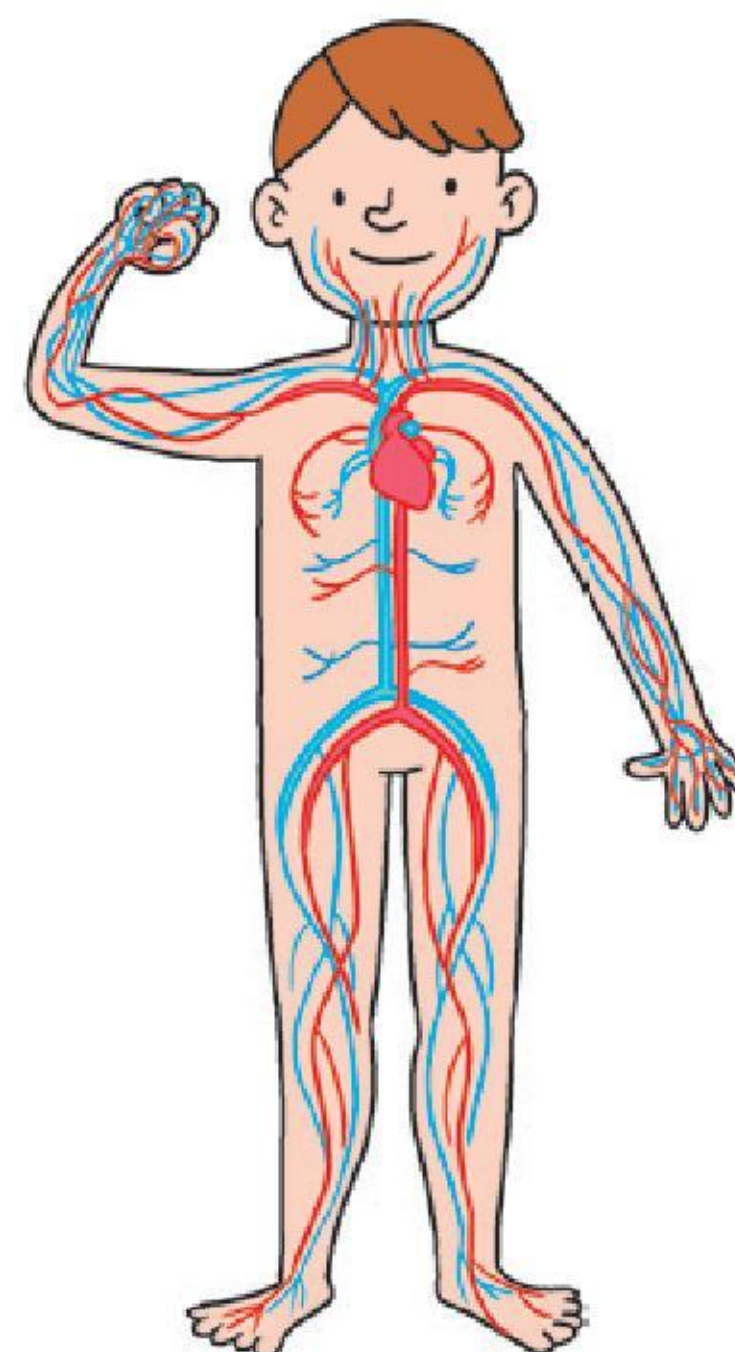
☐ układ oddechowy

serce

☐ układ pokarmowy

płuca

☐ układ krwionośny

żołądek

- 6 Przeczytaj zdania dotyczące zdrowego trybu życia. Zaznacz P, jeśli są prawdziwe, a F – jeśli są fałszywe.

- Podstawą zdrowego stylu życia jest aktywność fizyczna.
- Warzywa powinny być jedzone najwyżej raz dziennie.
- Zamiast słodczy lepiej zjeść na deser owoce.
- Produkty zbożowe powinny się pojawiać w większości posiłków.

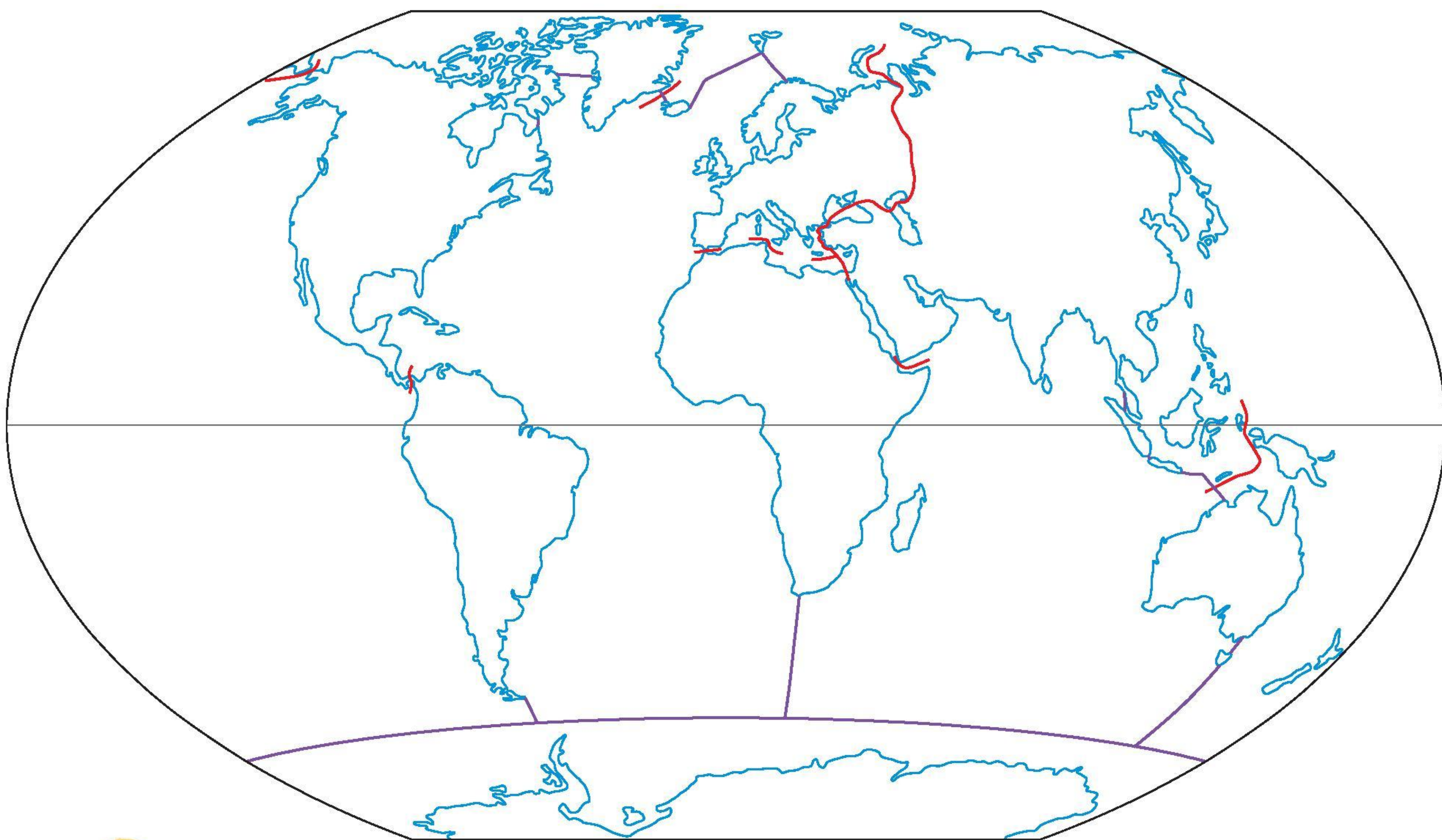
P	☐	F	☐
P	☐	F	☐
P	☐	F	☐
P	☐	F	☐

- 7 Pokoloruj w odpowiedniej kolejności kółka zaznaczone w zadaniach. Pod spodem wklej pasek z wyklejanki. Sprawdź, czy twoje kółka są tak samo pokolorowane.

1	2	3	4	5	6
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

- 1 Uzupełnij mapę świata. Pokoloruj kontynenty i oceany na właściwe kolory.

Azja	Ameryka Północna	Ocean Spokojny
Europa	Australia	Ocean Atlantycki
Afryka	Antarktyda	Ocean Indyjski
Ameryka Południowa		

- Zastanów się, czym się wyróżniają kontynenty. Przyklej odpowiednie naklejki na największym, najmniejszym i najzimniejszym kontynencie.

- 2 Połącz strzałkami z odpowiednimi miejscami na globusie: równik, półkulę północną i południową oraz biegun północny i południowy.

półkula
południowa

biegun
północny

półkula
północna

biegun
południowy

równik

1 Przyjrzyj się fragmentom zdjęć wykonanych w różnych miejscach. Rozpoznaj je i podpisz.

2 Przyjrzyj się zdjęciom roślin. Podpisz je, używając wyrazów z ramki.

liana • pustynia • lasy deszczowe • kaktus

Korzenie czepne przymocowują tę roślinę do podpory i pozwalają rosnać wysoko w górę.

miejsce: _____

roślina: _____

Roślina magazynuje wodę w łodydze. Jej liście to ostre ciernie, które chronią przed roślinożercami.

miejsce: _____

roślina: _____

- Pokoloruj słońce przy roślinie, która musi walczyć o dostęp do światła, a kroplę przy roślinie, której często brakuje wody.

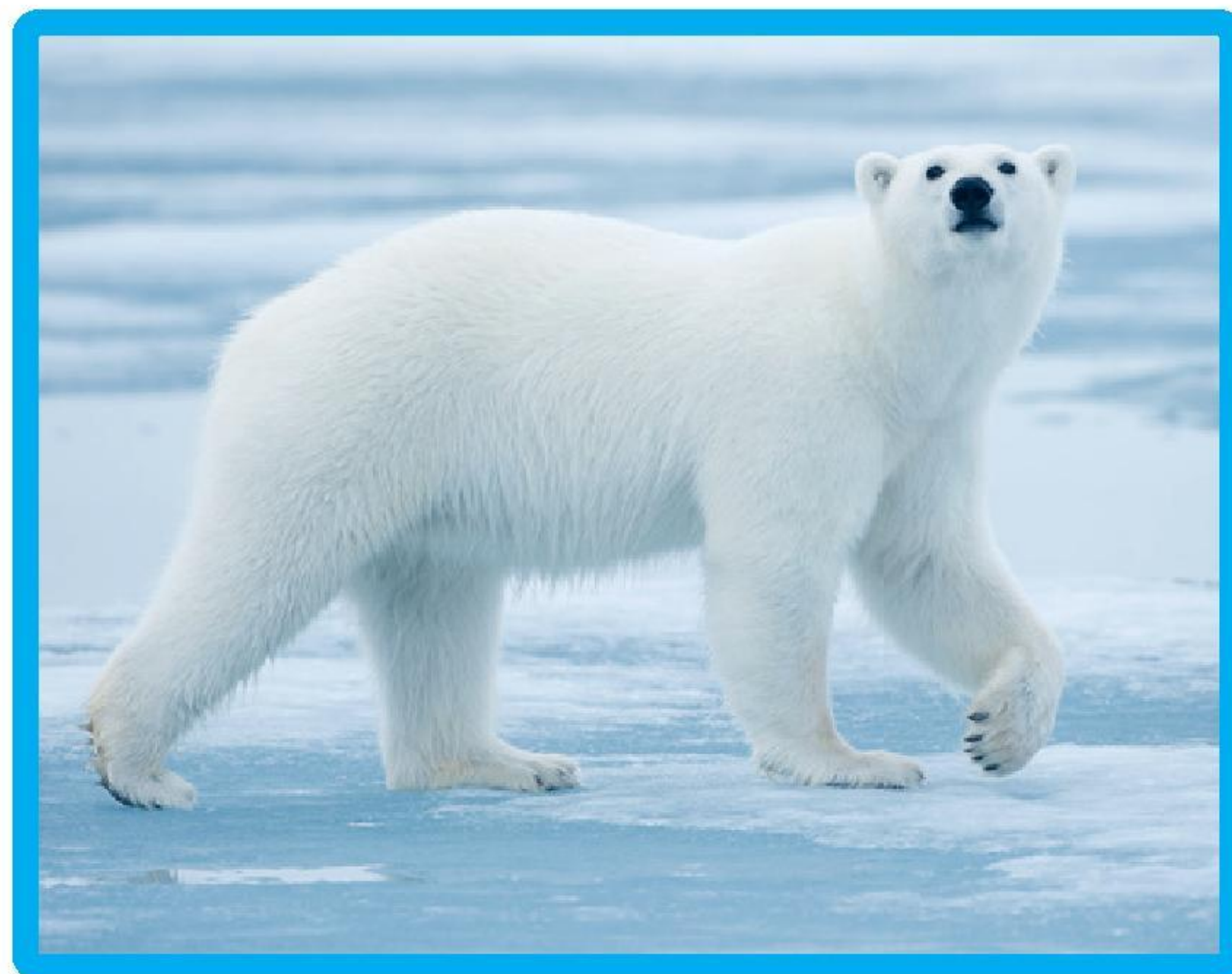
- 1 Przeczytaj nazwy zwierząt. Podkreśl na niebiesko nazwy tych, które przystosowały się do życia na terenach pokrytych śniegiem, na żółto – tych, które żyją tam, gdzie panują upały.

niedźwiedź polarny dromader fenek

zając polarny hipopotam pingwiny

- 2 Przyjrzyj się zdjęciom i przyporządkuj do nich właściwe opisy – pokoloruj kółka na ten sam kolor co ramka.

- Zaznacz strzałką opisywany fragment ciała zwierzęcia.

- ☐ Jego futro jest jasnobrązowe. Ułatwia to ukrywanie się na pustyni.
- ☐ Jest niewidoczny na śniegu dzięki temu, że ma białe futro.
- ☐ Ma ogromne uszy, przy pomocy których się chłodzi.
- ☐ Jego uszy są mniejsze niż u innych zwierząt z tego samego rodzaju. Dzięki temu mniej marzną.

- 3 Wykreśl sylaby układające się w nazwę wielbłąda jednogarbnego. Zapisz pozostałe sylaby. Utworzą nazwę wielbłąda dwugarbnego zamieszkującego zimne pustynie w Azji.

DRO BAK MA TRIAN DER

- 1 Uzupełnij zdjęcia naklejkami. Rozpoznaj i podpisz rośliny wyrazami z ramki.

oleista • ryż • przyprawowa • oliwka •
wanilia • bawełna • włóknista • zbożowa

roślina _____

roślina _____

roślina _____

roślina _____

- 2 Podkreśl na czerwono nazwy roślin, które mają jadalne owoce lub nasiona. Na zielono podkreśl nazwę tej, której liści używamy w kuchni.

banan pieprz herbata pomarańcza

kakaowiec soja kawa

- 3 Owoce są rozsiewane w różny sposób. Połącz zdjęcie owocu z jego nazwą i opisem.

Owoc jest soczysty. Nasiona
roznoszone są przez zwierzęta.

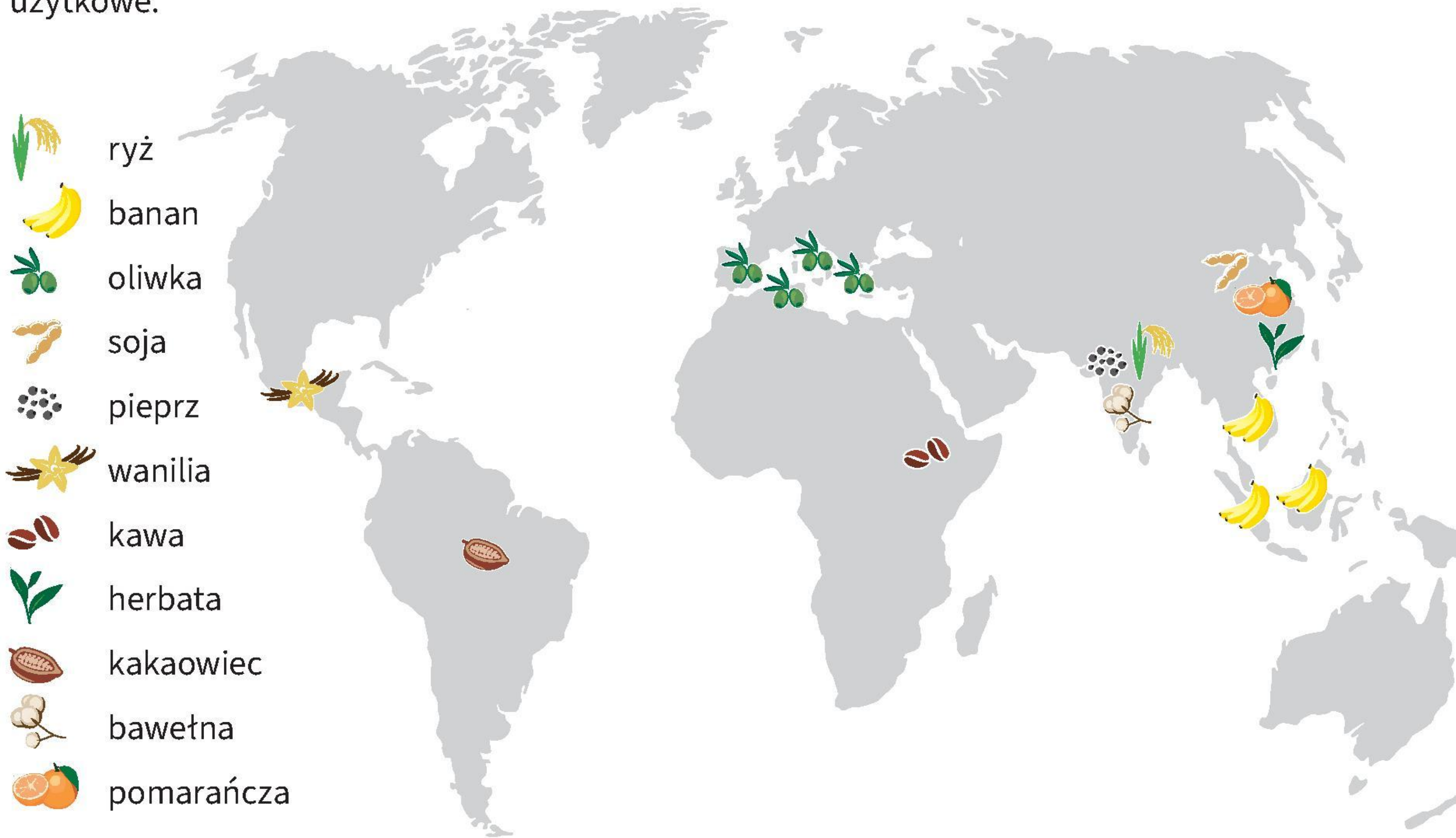
bawełna

Owoc ma włoski. Nasiona
roznoszone są przez wiatr.

pomarańcza

- 4 Przyjrzyj się mapie. Zaznaczono na niej obszary, na których w naturze rosną wybrane rośliny użytkowe.

- Wypisz nazwy roślin pochodzących z zapisanych poniżej kontynentów.

Ameryka Południowa –

Azja – _____

- Wyszukaj i zapisz, z jakiego kontynentu pochodzą rośliny.

wanilia – _____

oliwki – _____

- 5 Przeczytaj zdania. Pokoloruj 😊, jeśli są prawdziwe, ☹️ – jeśli są fałszywe.

- 😊 ☹️ Największym kontynentem jest Afryka.
- 😊 ☹️ W głębinach oceanów nie występują zwierzęta.
- 😊 ☹️ Futro chroni niedźwiedzia polarnego przed mrozem i pozwala mu się ukrywać.
- 😊 ☹️ Napój przygotowujemy z korzeni herbaty.

**CZAS
NA QUIZ**

- 1 Zapisz nazwy przedmiotów, które są przyciągane przez magnes.

- 2 Sprawdź, czy magnes potrafi przyciągać przedmioty przez różne przeszkody. Zaznacz odpowiedź – pokoloruj odpowiednią buźkę.

Czy magnes przyciąga metalowe przedmioty przez:

	kartkę		książkę		stół
					
					

- 3 Sprawdź, jak działają na siebie dwa magnesy.

Zmieniaj położenie dwóch magnesów – zbliżaj i oddalaj je.

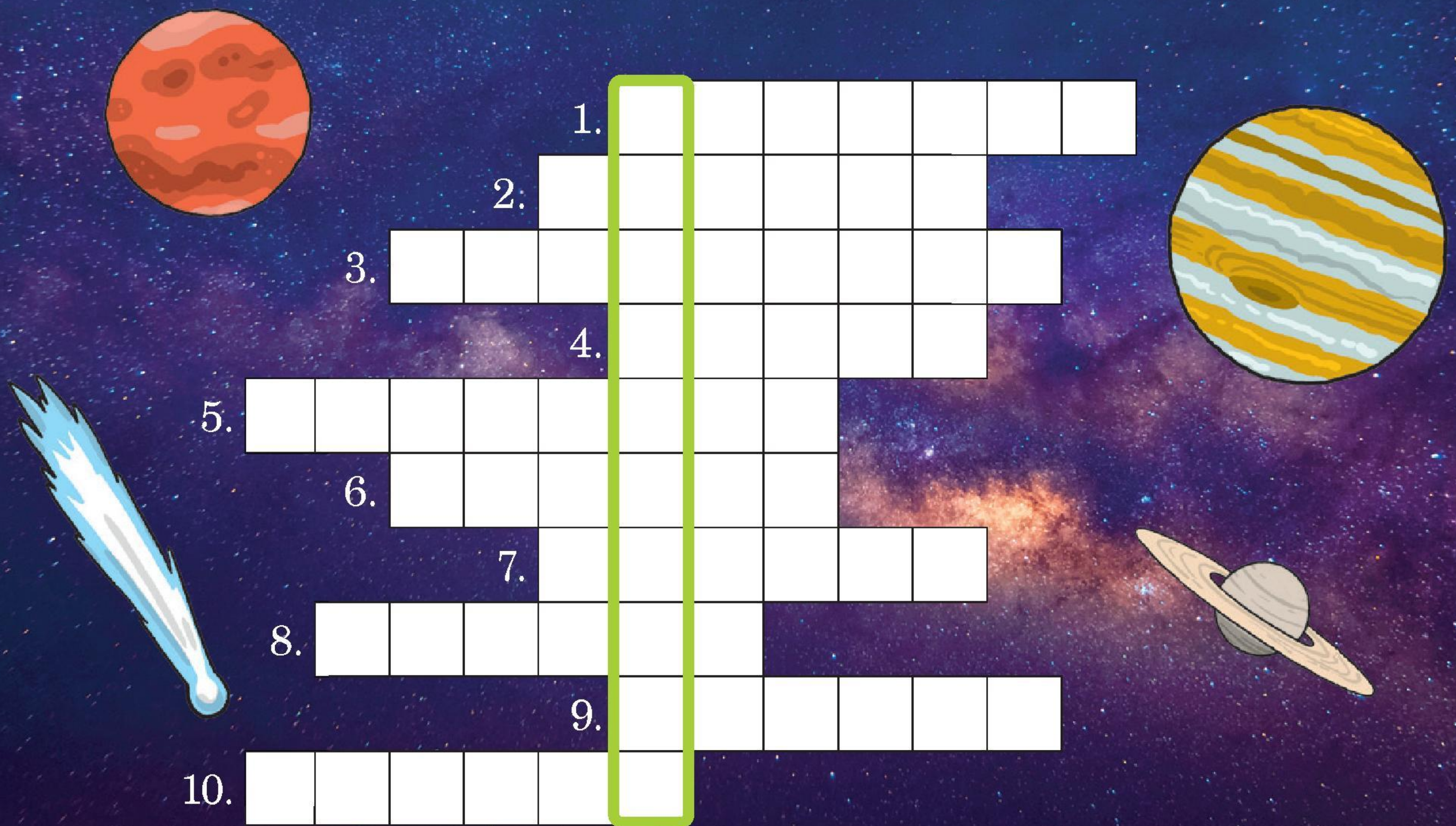

- Zaznacz swoje obserwacje – pokoloruj kwadrat przy prawidłowej odpowiedzi.

- ☐ Magnesy nie oddziaływały na siebie.
- ☐ Magnesy zawsze się przyciągały.
- ☐ Magnesy zawsze się odpychały.
- ☐ Magnesy się przyciągały lub odpychały, w zależności od tego, jak były ustawione.

Wyjaśnienie: Magnes ma dwie różne strony nazywane biegunami. Dwa takie same bieguny się odpychają, dwa różne – przyciągają.

1 Rozwiąż krzyżówkę. Odczytaj i wyjaśnij hasło – uzupełnij zdanie.

1. Ciało niebieskie, które świeci własnym światłem.
2. Porusza się po niej ciało niebieskie wokół Słońca.
3. Ogromne skupisko gwiazd, na przykład Droga Mleczna.
4. Druga planeta, licząc od Słońca.
5. Ciało niebieskie, które krąży wokół planety, na przykład Księżyc.
6. Planeta karłowata, która kiedyś była uznawana za dziewiątą planetę Układu Słonecznego.
7. Planeta, wokół której krążą ogromne ilości okruchów skał i lodu, tworząc pierścienie.
8. Największe ciało niebieskie w Układzie Słonecznym.
9. Największa planeta w Układzie Słonecznym.
10. Ciało niebieskie, które ma gazowy warkocz.

Hasło: _____ to siła przyciągania.

- 2 Przeczytaj głośno zdanie, które pomaga zapamiętać kolejność planet.

Mam **w**ażne **z**adanie, **m**uszę **j**utro **s**am / **s**ama **u**łożyć **n**azwy.

- Uzupełnij tabelę nazwami planet.

M am _____	W ażne _____	Z adanie _____	M uszę _____
J utro _____	S am / S ama _____	U łożyć _____	N azwy _____

- Ułóż własne zdanie ułatwiające zapamiętywanie kolejności planet. Możesz poszukać podpowiedzi w internecie.

- 3 Dokończ zdania.

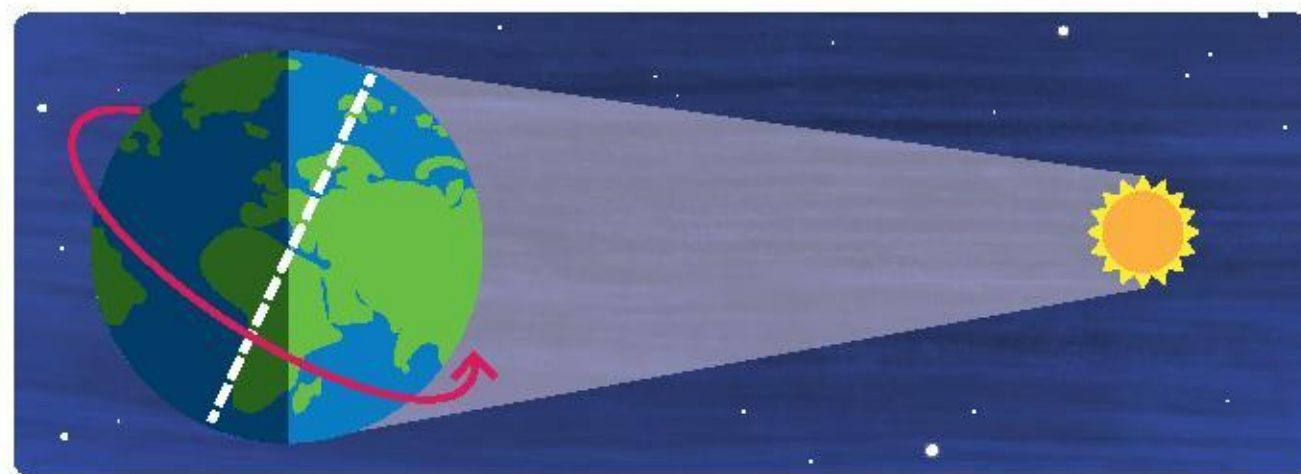
- Rok na planecie trwa tyle, ile _____
- Cztery planety położone bliżej Słońca są niewielkie i zbudowane ze skał. Są to _____
- Pozostałe planety to ogromne kule utworzone z gazu i kryształków lodu. Należą do nich _____
- Wokół planet krążą satelity. Naturalnym satelitą Ziemi jest _____. Sztuczne satelity to na przykład stacja kosmiczna lub teleskop.

1 Przyjrzyj się schematom. Wpisz brakujące wyrazy z ramki.

obiegowemu • obrotowemu • pory roku • dzień i noc

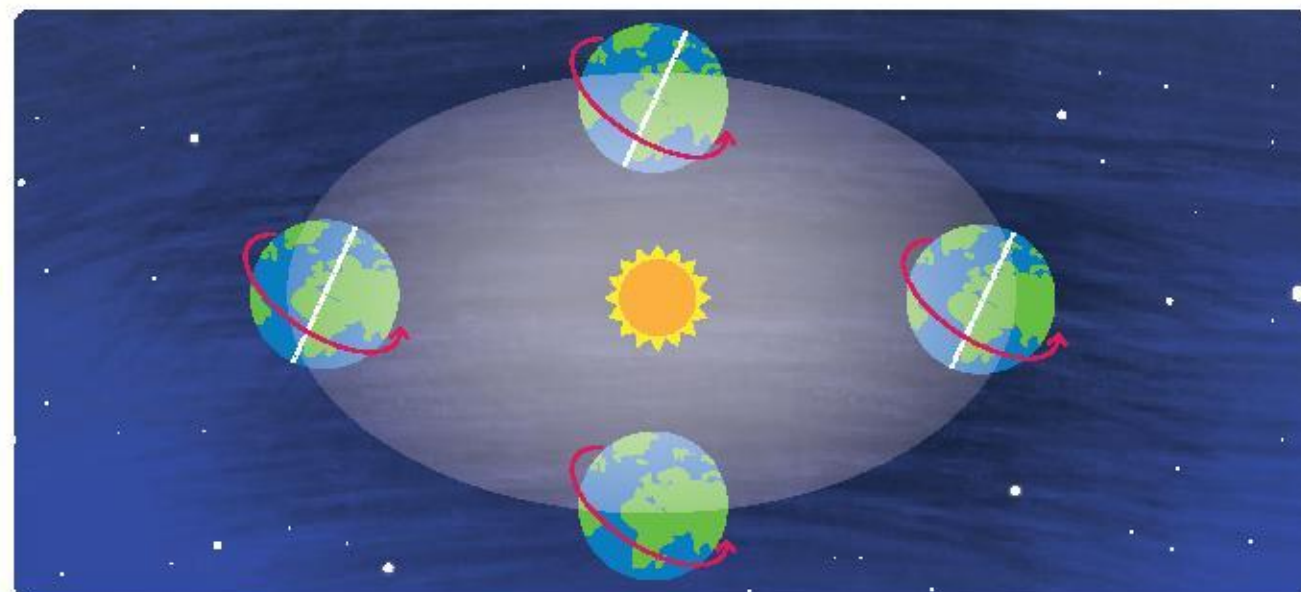
Dzięki ruchowi _____

obserwujemy _____.

Dzięki ruchowi _____

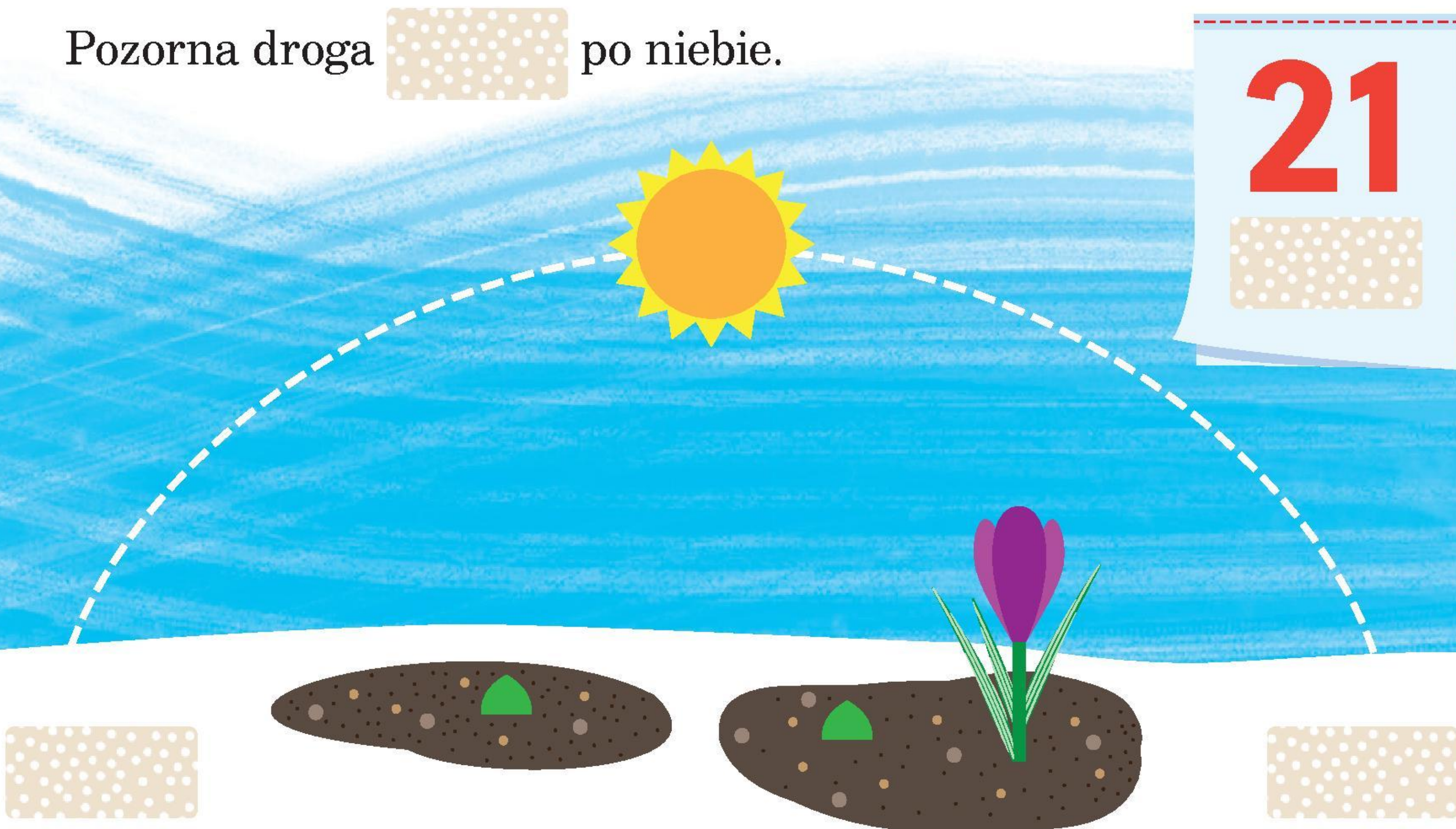
obserwujemy _____.

2 Uzupełnij rysunek pasującymi naklejkami.

Pozorna droga _____ po niebie.

3 Uzupełnij opis, wpisując nazwy obrazków.

_____ obraca się dookoła własnej osi.

_____ pozostaje w miejscu.

Droga _____ po niebie, którą obserwujemy

codziennie, jest więc pozorna – tylko sprawia wrażenie prawdziwej.

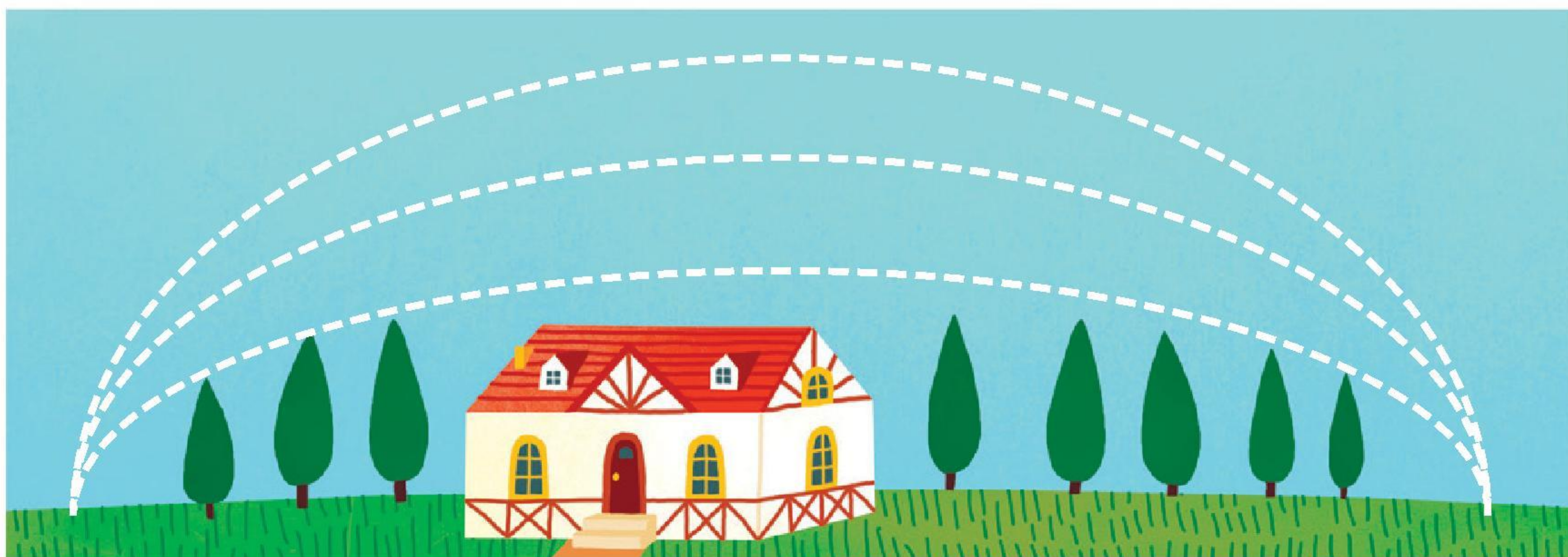
- 4 Narysuj po śladzie pozorną drogę Słońca po niebie podczas różnych pór roku. Umieść naklejki przedstawiające Słońce w najwyższym możliwym punkcie.
- Zapisz, jaka pora roku zaczyna się na rysunkach. Wpisz datę jej początku.

_____ początek – _____

_____ początek – _____

_____ początek – _____

1 Uzupełnij opis wyrazami z ramki.

krótkie • najkrócej • najdłużej • długie

Latem Słońce świeci _____ – dni są _____
i ciepłe. Zimą Słońce świeci _____ – dni są
_____ i zimne. Powoduje to powtarzające się cyklicznie
zmiany w świecie roślin i zwierząt.

2 Podpisz rysunki takimi nazwami pór roku. Połącz je strzałkami w odpowiedniej kolejności.

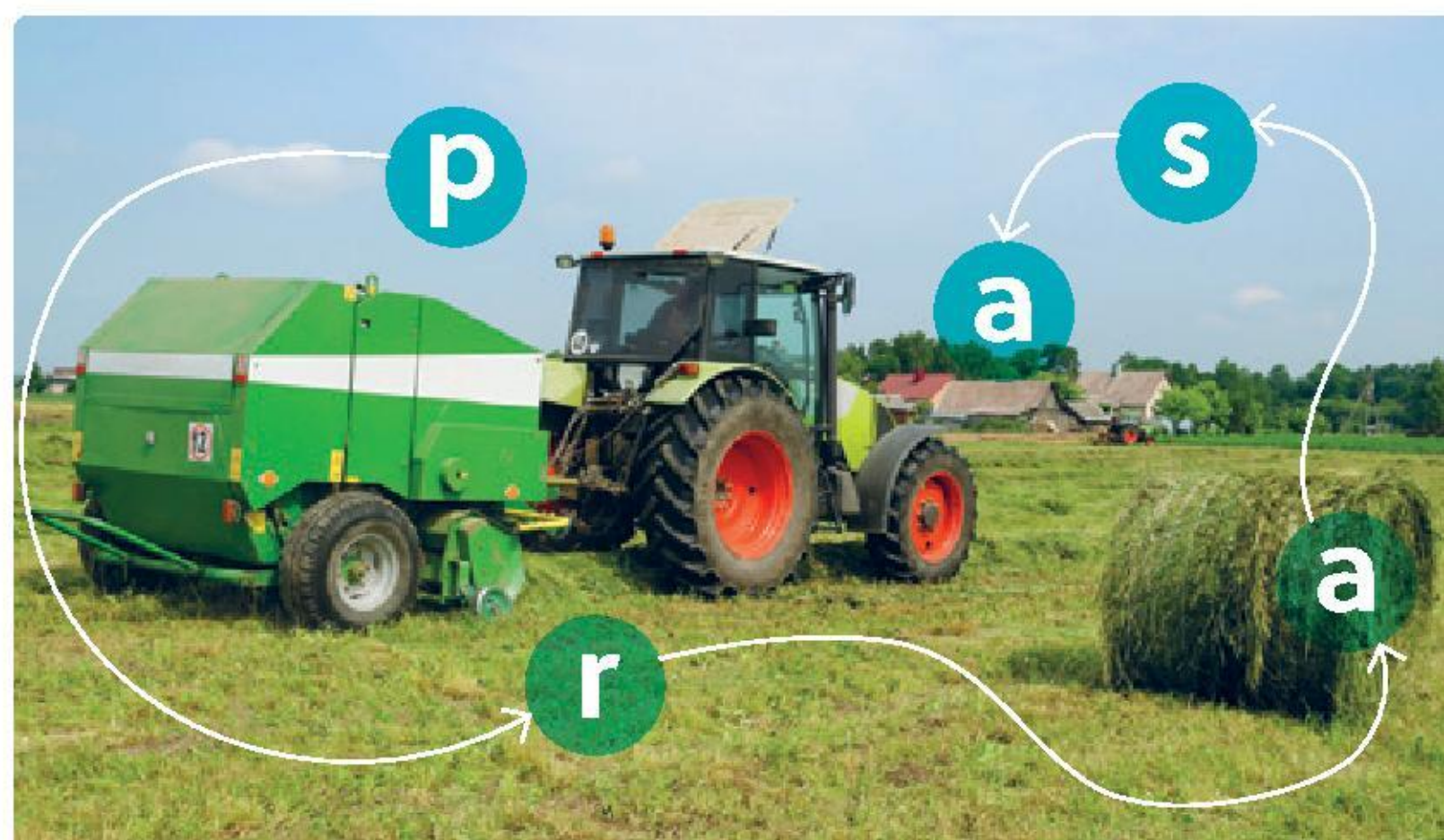
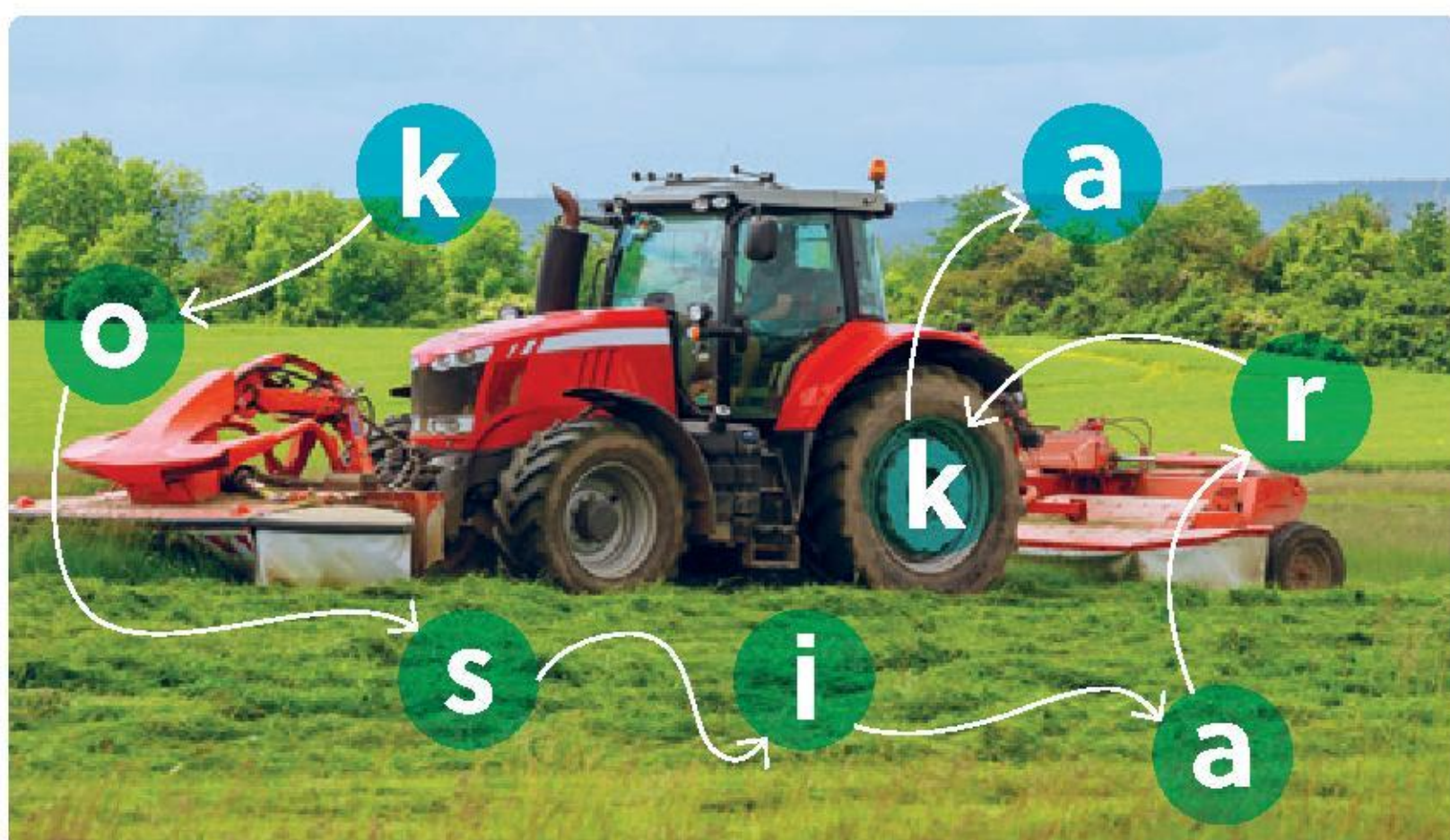

● Połącz litery, a dowiesz się, jakie maszyny pracują na łące.

- 3 Przeczytaj opis jaszczurki. Skreśl niepotrzebne wyrazy.

Jaszczurka jest gadem. Wiosną jaszczurki składają jaja / rodzą młode. Małe jaszczurki samodzielnie zdobywają pokarm / są karmione przez rodziców. Jaszczurki nie potrafią utrzymać stałej temperatury ciała, więc jesienią zapadają w sen letni / zimowy.

- 4 Pokoloruj na zielono okienka przy zdaniach opisujących rozwój kaczęcia wiosną. Przepisz sylaby przy tych zdaniach i odczytaj wyjaśnienie.

roz Ukryte w ziemi nasiona kiełkują. ☐

ko Liście i łodygi kaczęcia zasychają. ☐

mna Podziemne części wypuszczają nowe łodygi. ☐

ma Żywe pozostają tylko nasiona i podziemne części kaczęcia. ☐

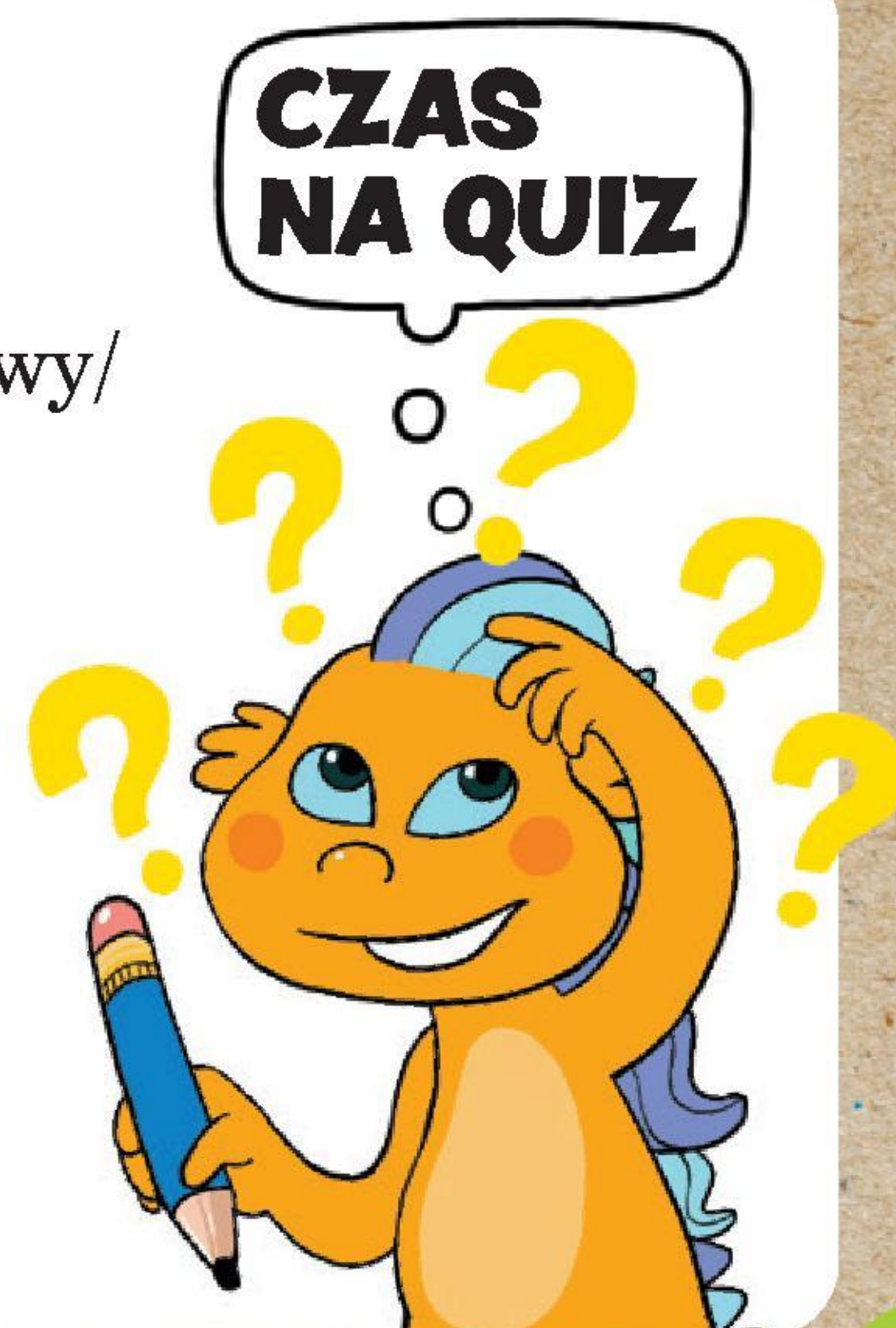
żanie Na łodygach wyrastają liście i kwiaty. ☐

_____ roślin jest możliwe dzięki kwiatom.
Po ich zapyleniu powstają nasiona. Z nich kiełkują nowe rośliny.

- 5 Utwórz poprawne zdania, wykreślając nieprawidłowe wyrazy.

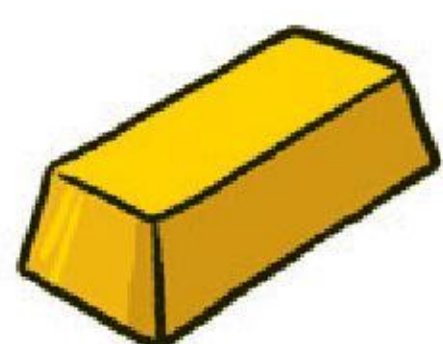
- Komet/planeta ma gazowy warkocz.
- Ruch Ziemi wokół własnej osi to ruch obrotowy/obiegowy.
- Pierwszego dnia zimy Słońce wschodzi najwcześniej/najpóźniej.
- Wiosną nasiona kaczęcia kiełkują/zasychają.

- 1 Przystaw sylaby i znajdź nazwy surowców poznanych w klasie drugiej. Zapisz je poniżej.

ka wę pia mien giel miedź ka na sek mien sól ny

- 2 Przyporządkuj surowce naturalne do grupy, do której należą. Pokoloruj ramki z ich nazwami na odpowiedni kolor.

metale

paliwa kopalne

surowce skalne

miedź

kreda

sól kamienna

żelazo

żwir

ropa naftowa

siarka

gips

gaz ziemny

glina

- Które ramki z nazwami surowców zostały niepokolorowane? Zapisz te nazwy.
-

3 Podpisz grupy produktów nazwami surowców, z których je wykonano.

W odpowiednich miejscach umieść naklejki pokazujące, jak kiedyś wykorzystywano te surowce.

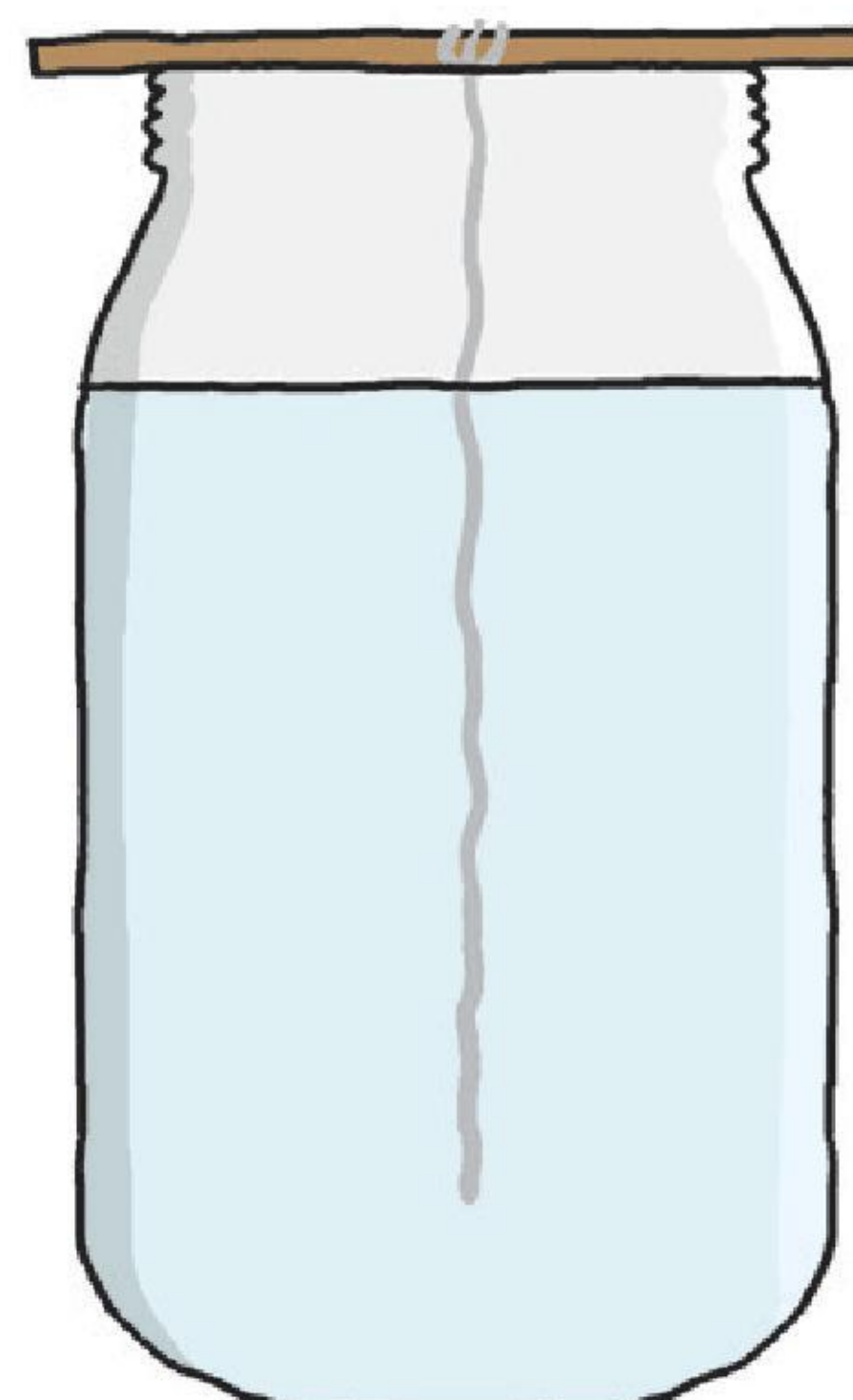

4 Zapisz, jak się nazywa stop żelaza z innymi substancjami, który jest używany do produkcji maszyn i narzędzi. _____

5 Obserwuj, jak powstają kryształy.

Narysuj, jak wygląda hodowla po kilku dniach.

Wyjaśnienie: Woda paruje ze słoika. Rozpuszczona w wodzie sól wytrąca się i tworzy kryształki. W podobny sposób ze słonej wody morskiej powstały złoża soli kuchennej i gipsu.

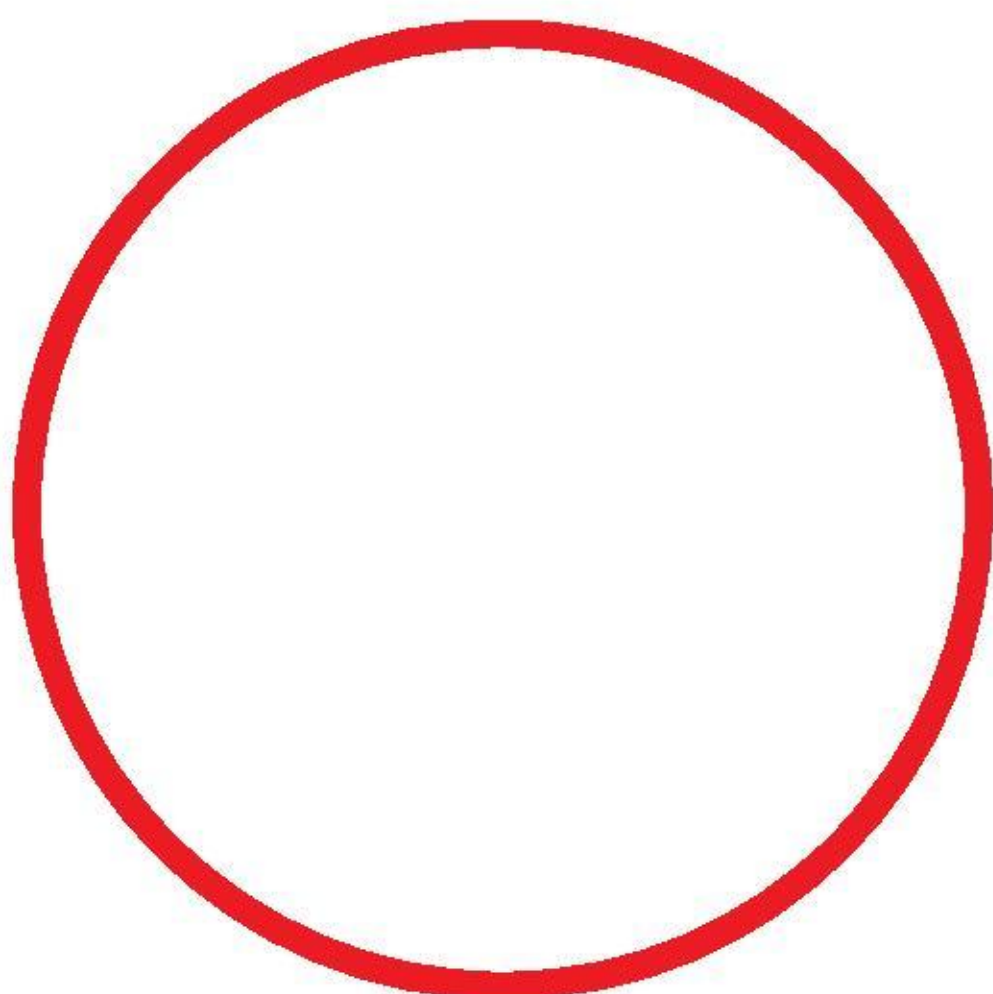

1 Zapisz, jakie zagrożenia przyrody przedstawiają piktogramy.

- Zaprojektuj piktogram dotyczący niszczenia roślin lub płoszenia zwierząt.
- Narysuj w okienkach ★ przy tych zagrożeniach, które można zaobserwować w najbliższej okolicy twojej szkoły.

2 Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

odpady • wielkogabarytowe • meble • toksyczne

Stare _____ i inne śmieci _____
mogą nie mieścić się w pojemnikach, zostawiamy je w wyznaczonych
miejscach. Dla przyrody znacznie groźniejsze są jednak _____
zawierające substancje _____ – pozostałości leków
i środków czystości.

3 Wypisz, jakie są, twoim zdaniem, główne zagrożenia w wymienionych ekosystemach.

- las – _____

- łąka – _____

- jezioro i inne ekosystemy wodne – _____

4 Zapisz jeden pomysł, dotyczący tego jak można zmienić pojazdy lub budynki, żeby lepiej chronić przyrodę.

5 Sprawdź, jak opony samochodów ścierają się na pył, który powiększa smog w mieście.

- Połącz początki i końce zdań.
Wpisz w okienka odpowiednie cyfry.

1. Siła tarcia powoduje...

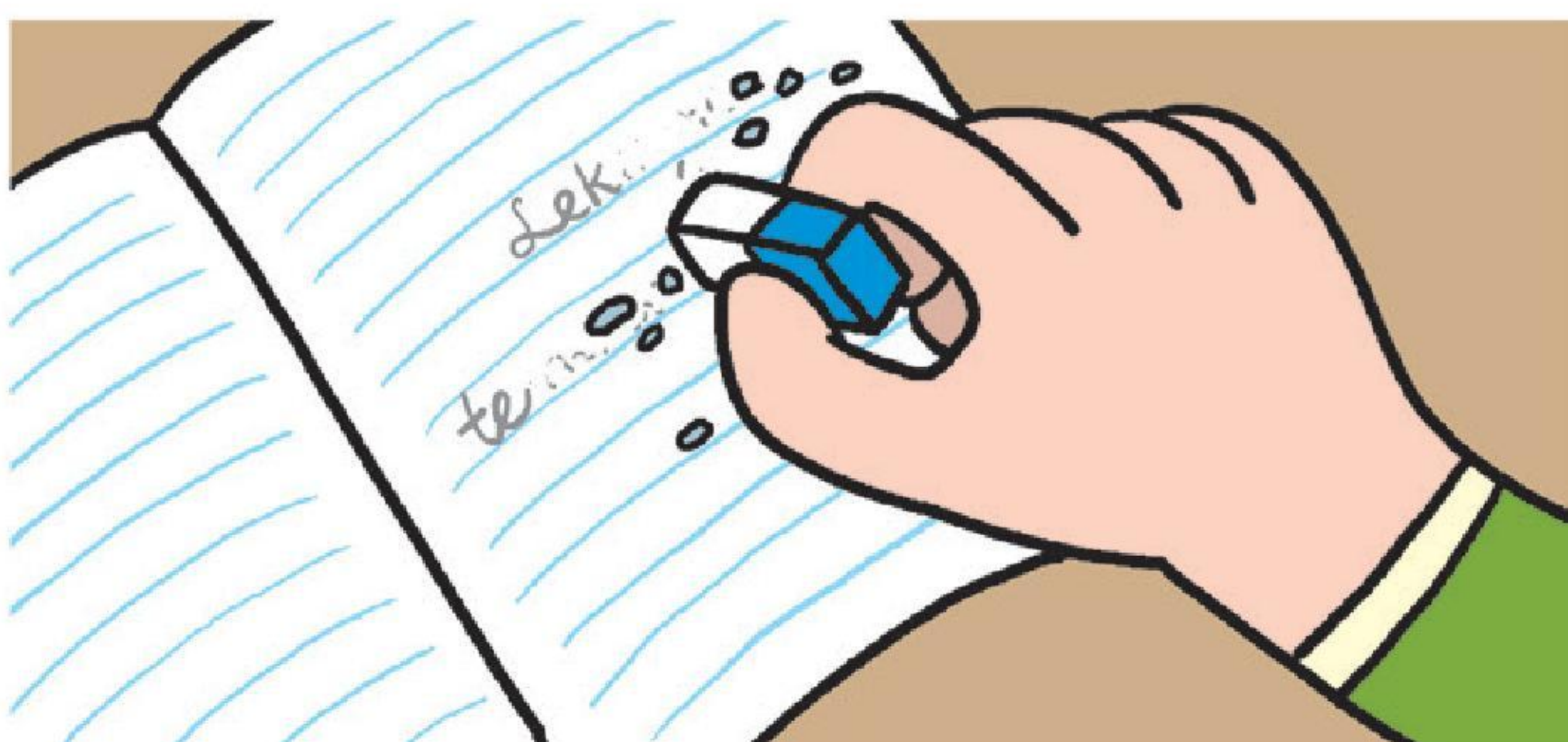
☐ na pył unoszący się w powietrzu.

2. Proces ten dotyczy też
innych przedmiotów
na przykład...

☐ ścieranie się gumki.

3. Opony i klocki hamulcowe
ścierają się...

☐ elementów samochodów.

1 Przyjrzyj się zdjęciom i napisz, jaką klęskę żywiołową przedstawiają.

_____ w USA w 2020 roku.

_____ na południu Polski
w 1997 roku.

_____ w Australii
w 2021 roku.

_____ na północy Polski
w 2017 roku.

2 Przeczytaj, jakie bywają skutki klęsk żywiołowych. Zaznacz, co może je spowodować – susza, pożar, powódź czy huragan. Pokoloruj kółka na odpowiedni kolor. Możesz pokolorować więcej niż jedno kółko.

 susza pożar powódź huragan

☐ ☐ ☐ ☐ Zagrożenie życia człowieka i zwierząt.

☐ ☐ ☐ ☐ Niszczenie roślin, lasów i upraw.

☐ ☐ ☐ ☐ Uszkadzanie budynków, słupów energetycznych.

☐ ☐ ☐ ☐ Utrudnienia w transporcie, niszczenie dróg.

☐ ☐ ☐ ☐ Zanieczyszczenia wody pitnej.

3 Zapisz, jakie służby mundurowe współpracują ze sobą, chroniąc ludzi i usuwając skutki klęsk żywiołowych. _____

- 1 Wykonaj doświadczenie dotyczące wpływu zanieczyszczeń wody na rozwój roślin. Narysuj wygląd dwóch hodowli rzeżuchy.

Hodowla podlewana
czystą wodą.

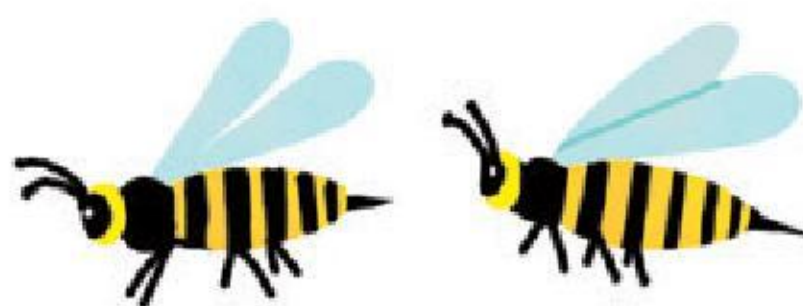
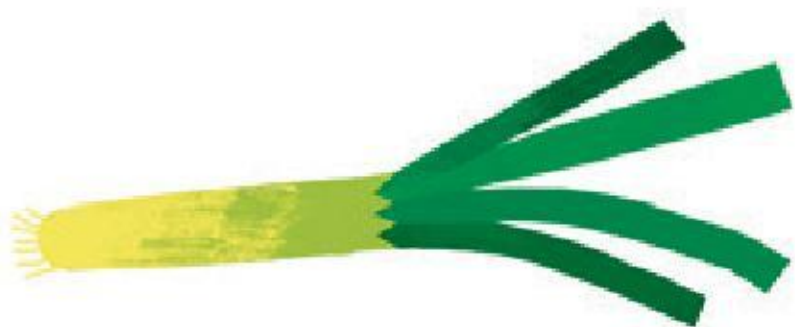
Hodowla podlewana
wodą z solą.

- Zapisz wniosek z doświadczenia. _____

- 2 Przyklej kawałek folii, na której gromadziły się zanieczyszczenia powietrza. Zapisz, gdzie umieszczona była folia.

- 3 Rozwiąż rebus. Zapisz rozwiązanie i odczytaj informacje.

$y = ty$

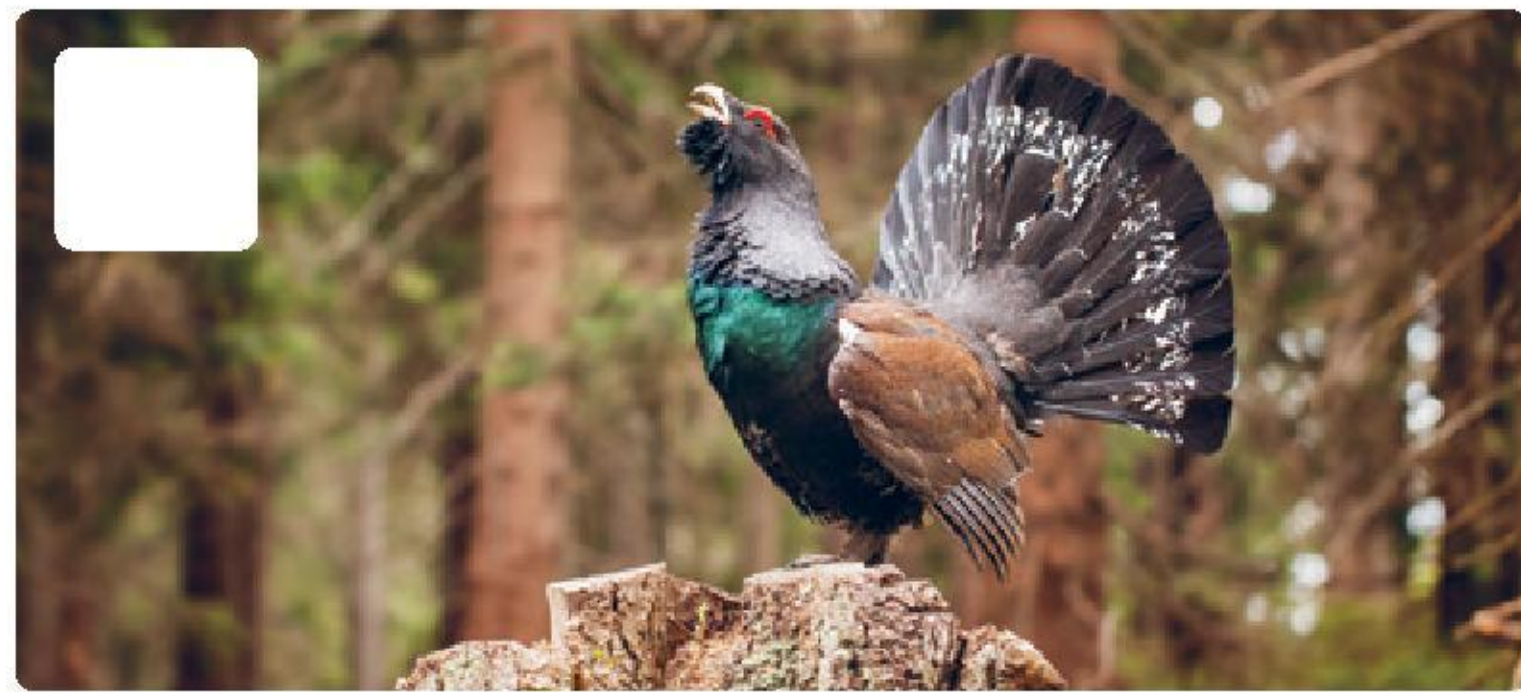

_____ są bardzo wrażliwe na zanieczyszczenia
powietrza. Na ich podstawie możemy ocenić jego skażenie.

1 Rozpoznaj zwierzęta przedstawione na zdjęciach. Uzupełnij ich nazwy.

ŻÓŁ 1 BŁ 2 3 4 Y

5 ŁU 6 7 8 9

10 11 Ż 12 13 KUL 14 15 16

Ż 17 BA MOC 18 A 19 20 WA

B 21 E 22 23 24

● Dopisane litery przenieś w odpowiednie miejsce tabeli.

15	2	22	6	24	17	9	7	8	19	1	20	4	14
24	13	21	Ł	5	16	18	10	23	12	19	18	11	3

● Zapisz literę **G** przy zdjęciach gadów, a **P** – przy płazach.

2 Zapisz, jak chronimy pokazane na zdjęciach elementy przyrody.

- 3 Uzupełnij tabelę przedstawiającą, w jaki sposób chronimy najcenniejsze obszary.

Nazwa formy ochrony przyrody	Opis	Przykład z okolic mojej miejscowości
 	Zwykle jest niewielki. Panują w nim najściślejsze zasady ochrony przyrody.	
 	Duże, cenne przyrodniczo obszary. Należy tam przestrzegać ściśle określonych zasad.	
 	Duże obszary o cennym krajobrazie. Na ich terenie są uprawy, wsie, a nawet miasteczka.	

- 4 Wybierz prawidłowe zakończenie zdań. Wpisz **X** w odpowiednich okienkach.

1. Do paliw kopalnych zaliczamy...

☐ siarkę. ☐ gaz ziemny. ☐ glinę.

2. Dużym zagrożeniem dla przyrody jest osuszanie...

☐ mokradeł. ☐ ścieków. ☐ oceanów.

3. Ulewne deszcze mogą spowodować...

☐ huragan. ☐ morze. ☐ powódź.

4. Polska Czerwona Księga zawiera informacje o chronionych...

☐ gatunkach. ☐ terenach. ☐ głazach.

**CZAS
NA QUIZ**

- 1 Zapisz nazwy przedmiotów, które odbijają światło słoneczne, tworząc „zajaczki”.

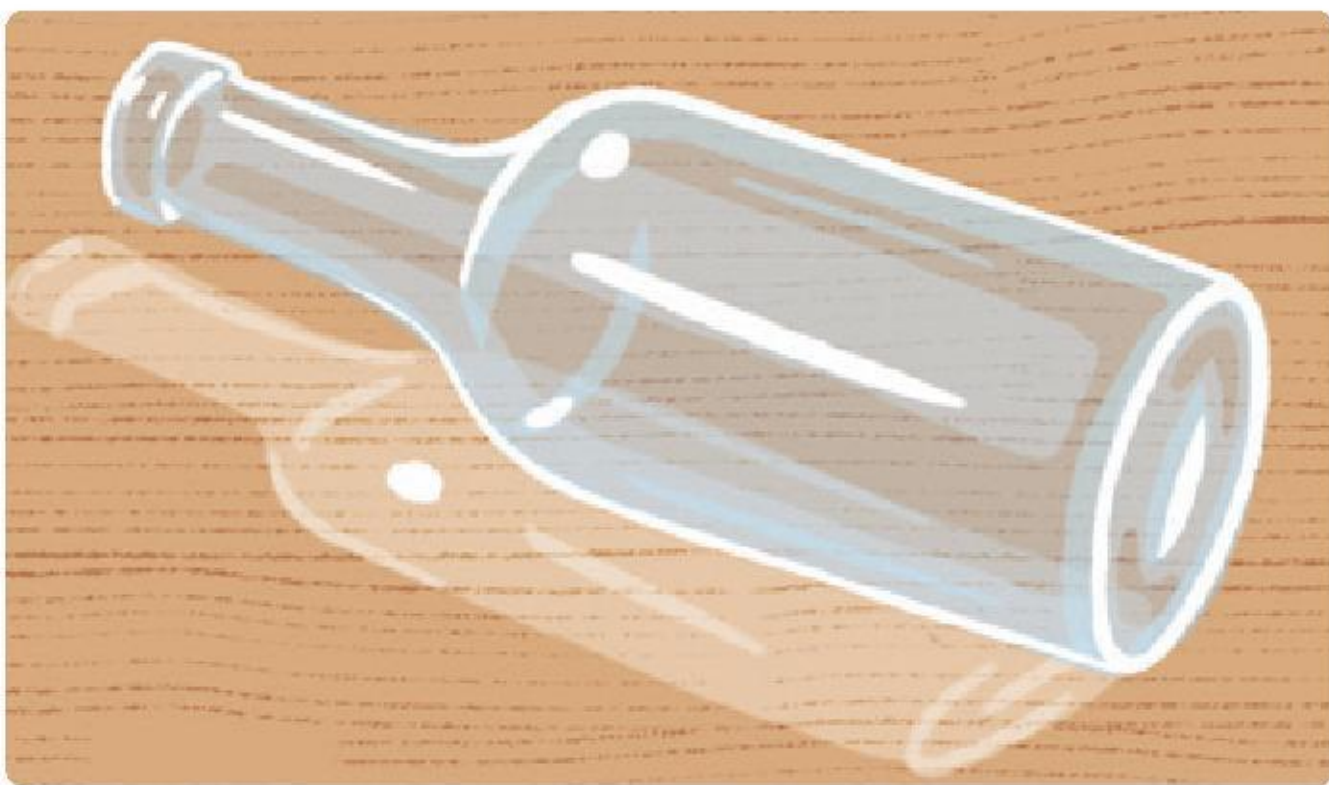
- 2 Uzupełnij opisy rysunków odpowiednimi wyrazami.

_____ skupia promienie
_____. Widzimy to jako jasny
punkt na blacie stołu.

Skupione _____
rozgrzewają przedmiot. Mogą go nawet
_____.

W podobny sposób promienie
_____ skupia szklana
_____.

Jeśli pozostawimy ją w _____,
może spowodować _____.

3 Poznaj etapy pracy naukowej, analizując wcześniej wykonane doświadczenie.

- Masz problem / pytanie.

PYTANIE

Które przedmioty będą _____

- Powiedz, jakiej odpowiedzi się spodziewasz – postaw hipotezę. W doświadczeniu postarasz się ją sprawdzić.

HIPOTEZA

Światło odbijają _____

- Uzupełnij zdania i ponumeruj kolejne etapy doświadczenia.

☐ Prowadź obserwacje i zapisuj wyniki.

☐ Przygotuj potrzebne materiały: _____.

☐ Zasłoń _____, wyłącz _____, włącz _____.

☐ Umieść badany przedmiot w promieniach światła.

- Zapisz, co można zaobserwować w trakcie doświadczenia.

OBSERWACJE

- Zapisz, co wynika z twoich obserwacji.

WNIOSEK Z DOŚWIADCZENIA

- 1 Przeczytaj wyrazy w ramkach. Podziel je na dwie grupy, kolorując ramki na odpowiednie kolory.

krótkowzroczność

niedowidzenie

słuch

oko

ucho

wzrok

niedosłuch

nadwzroczność

- 2 Przeczytaj wskazówki dotyczące tego, jak powinniśmy chronić oczy. W każdym zdaniu skreśl niewłaściwy wyraz.

- Zakładaj okulary przeciwsłoneczne z filtrem UV podczas słonecznych / pochmurnych dni.
- Czytaj przy słabym / dobrym oświetleniu.
- Ograniczaj / wydłużaj czas spędzany przed komputerem.
- Jeśli zauważysz problem ze wzrokiem, idź do laryngologa / okulisty.

- 3 Zapisz dwie wskazówki dla osób, które chcą dobrze słyszeć.

- 4 Sprawdź, do czego służy małżowina uszna. W czasie rozmowy przez chwilę trzymaj książkę ustawioną za uchem, potem rozmawiaj bez książki.

- Czy słyszać różnicę? Zaznacz wynik obserwacji.
- Jeśli tak, zapisz, na czym polegała różnica.

TAK

NIE

1 Uzupełnij opis udzielania pierwszej pomocy wyrazami z ramki.

przytomna • 30 • bezpieczni • głowę • 2 •
oddycha • bezpiecznej • 999 lub 112

Upewnij się, czy ty i poszkodowany jesteście _____.

Sprawdź, czy poszkodowana osoba jest _____.

Wezwij pomoc (numery: _____).
Nieprzytomnemu udrożnij drogi oddechowe,
odchylając _____ do tyłu.

Porozmawiaj
z poszkodowanym.
Jeśli trzeba,
wezwiij pomoc.

Sprawdzaaj przez 10 sekund, czy
poszkodowany _____.

Rozpocznij masaż serca
i sztuczne oddychanie:
_____ ucisków – _____ oddechy.

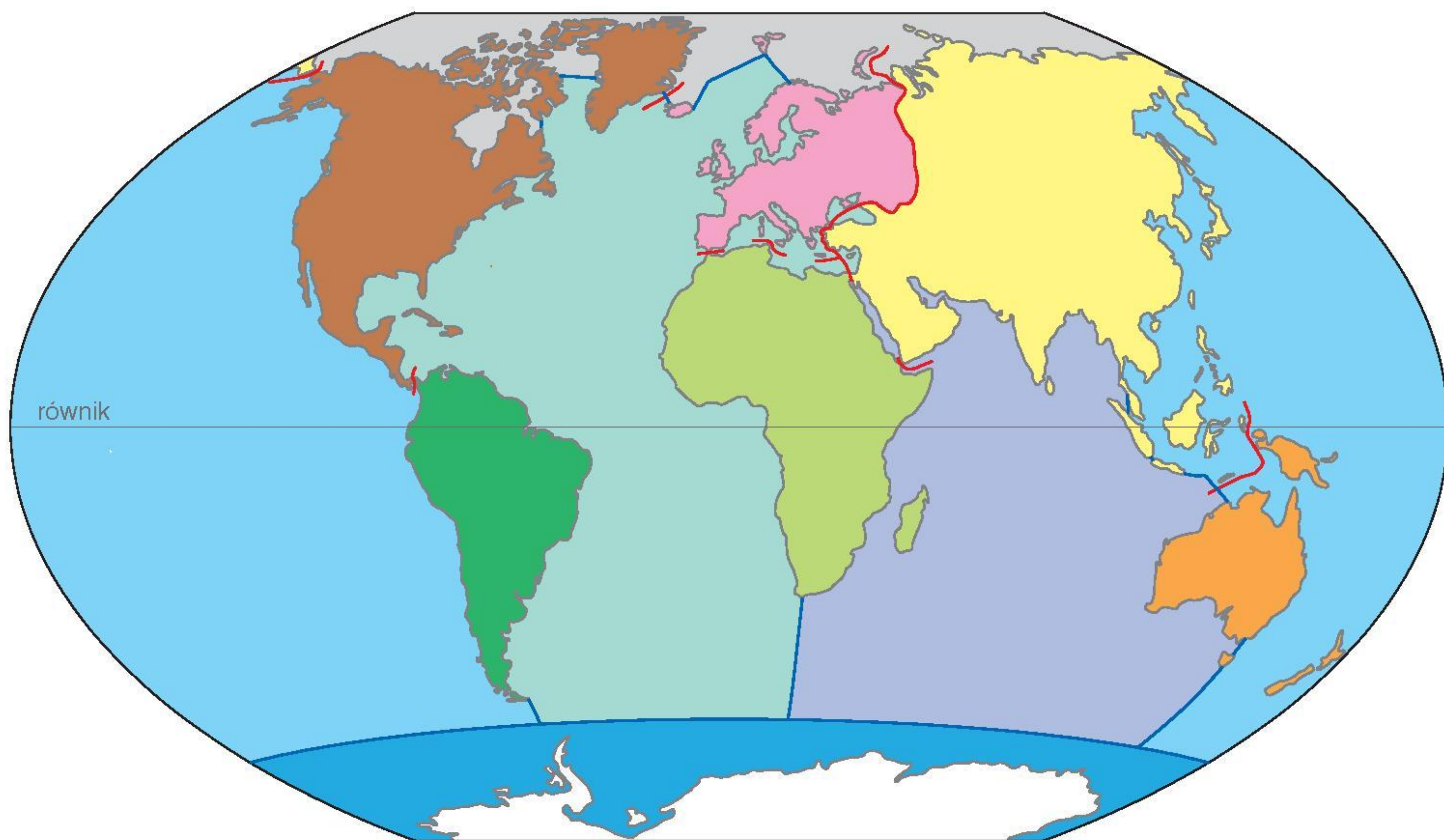

Ułóż go w pozycji
_____ (jeśli nie ma
uszkodzeń kręgosłupa).

- 1 Rozpoznaj na mapie wymienione pod nią kontynenty i ocean. Pokoloruj kropki odpowiednimi kolorami.

☐ Azja ☐ Ameryka Południowa ☐ Ocean Spokojny

- 2 Uzupełnij zdanie, wybierając i wpisując odpowiednią liczbę.

W Układzie Słonecznym Ziemia jest ——— planetą, licząc od Słońca.

☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

- 3 Uzupełnij zdania, otaczając pętlą kropkę przy właściwych wyrazach.

Ziemia obiega Słońce w ciągu ☐ jednej doby / ☐ jednego roku.

Nazywamy to ruchem ☐ obiegowym / ☐ obrotowym.

Dzięki niemu obserwujemy ☐ pory doby / ☐ pory roku.

- 4 Podkreśl liniijkę, w której zapisano wyłącznie nazwy surowców skalnych.

☐ miedź, piasek, żwir, węgiel

☐ kamienie, żelazo, kreda, ropa naftowa

☐ piasek, żwir, kamienie, kreda

- 5 Uzupełnij zdanie właściwym wyrazem.

Smog jest to zanieczyszczenie _____.

☐ wody ☐ powietrza ☐ gleby

- 6 Przyjrzyj się zdjęciu i zaznacz, jaka klęska żywiołowa jest na nim przedstawiona.

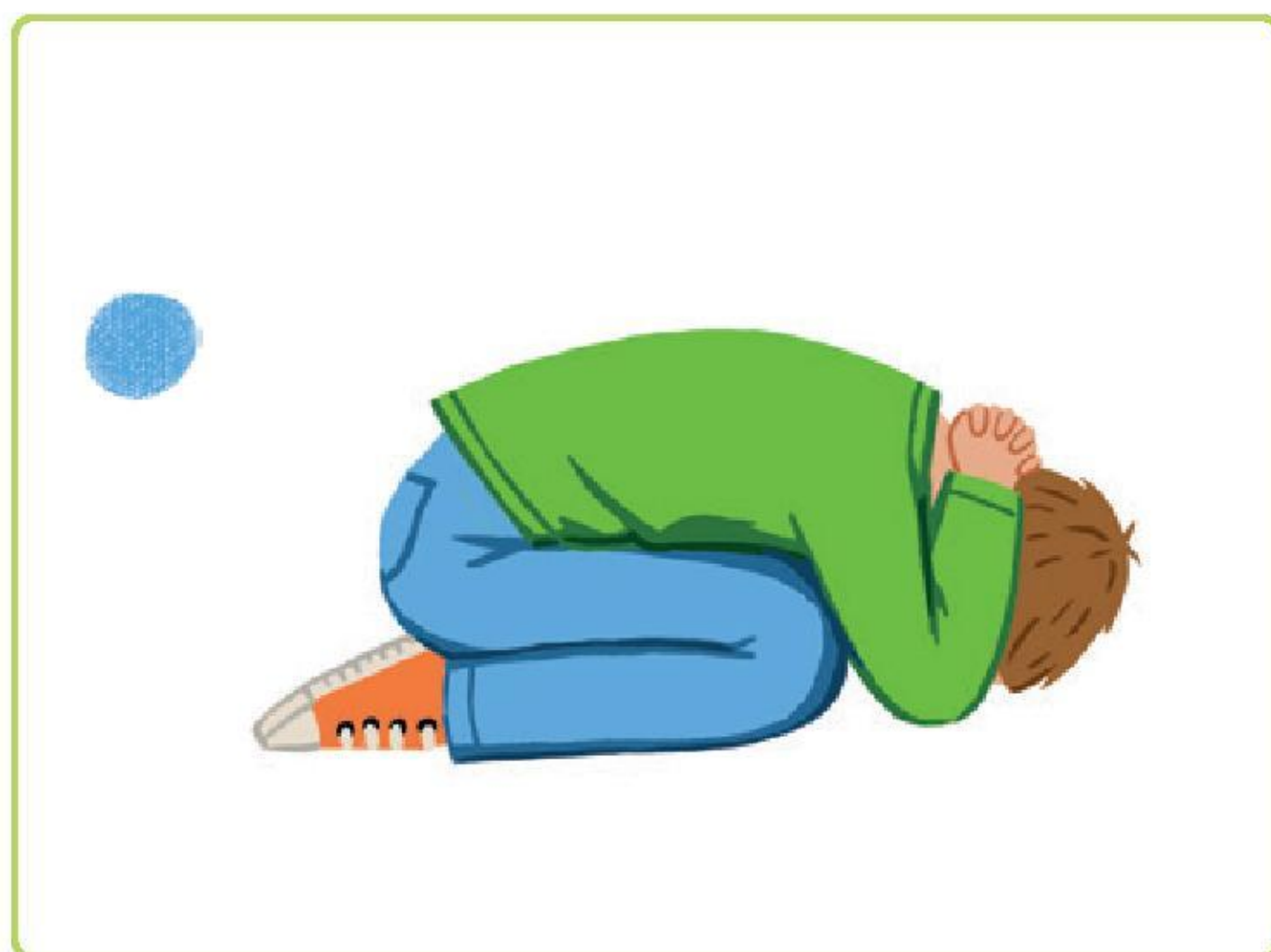

☐ powódź
☐ pożar
☐ huragan

- 7 Zaznacz nazwę niewielkiego obszaru, który jest objęty ścisłą ochroną.

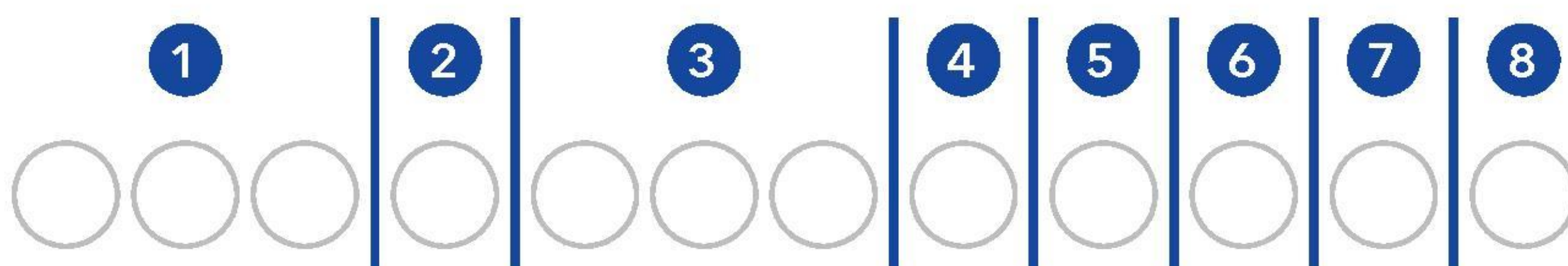
☐ rezerwat ☐ park narodowy ☐ park krajobrazowy

- 8 Otocz pętlą kropkę przy rysunku przedstawiającym pozycję boczną bezpieczną.

- 9 Pokoloruj kółka na kolory znajdujące się przy wybranych przez ciebie odpowiedziach.

Porównaj je z kolorami kótek z wyklejanki.

BRAWO!

- 1 Przyklej we właściwych miejscach naklejki z fragmentami ilustracji roślin i zwierząt.

- 2 Zapisz nazwy roślin i zwierząt uzupełnionych naklejkami. Podkreśl nazwy gatunków chronionych.

rośliny _____

zwierzęta _____

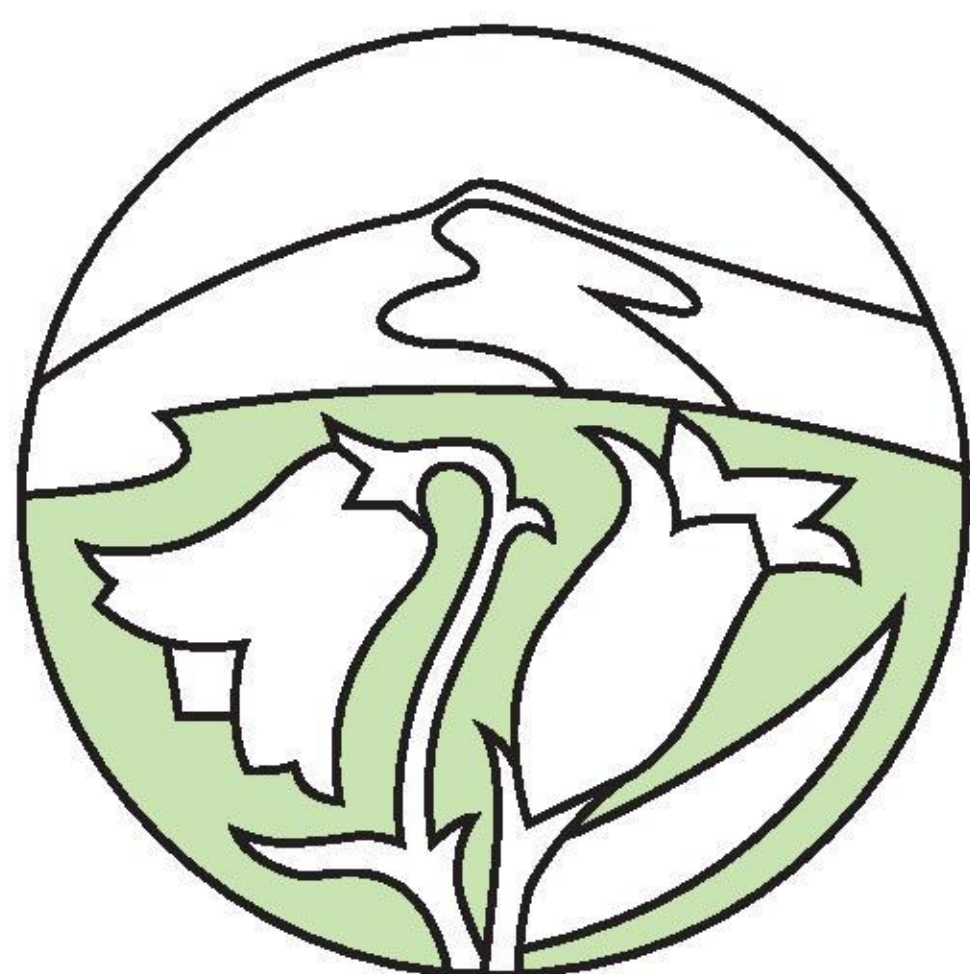
- 3 Znajdź na rysunku i otocz pętlą płazy. Napisz, dlaczego żyją w jeziorze lub blisko jeziora.

1 Zapisz nazwy dwóch łańcuchów górskich znajdujących się w Polsce.

- Karkonosze
- Beskidy
- Bieszczady
- Góry Stołowe
- Tatry

- Przyporządkuj pasma górskie do łańcuchów w nich położonych. Połącz nazwy podanymi kolorami.

2 Podpisz i pokoloruj symbole górskich parków narodowych.

Park Narodowy

Park Narodowy

Park Narodowy

3 Wyjaśnij, dlaczego przyroda w górach jest bardzo cenna.

Spis treści

I Pożegnanie wakacji

Poznajemy regiony geograficzne Polski 4

II Opowieści i wydarzenia sprzed lat

Nad morzem 5

III Nasze bezpieczeństwo

Bezpieczni na dworze i w domu 7

IV Z pól na stół

Zboża uprawiane w Polsce 8

Poznajemy rośliny uprawne – włókniste, oleiste i inne 9

V Ojczyzna mała i duża

Przyglądamy się roślinom i zwierzętom na polu 10

VI Jesteśmy uczniami

Poznajemy warstwy lasu 12

VII Świat wokół nas

Co nam daje las? 13

VIII Życzliwość i zgoda

Wody stojące i płynące 15

IX W listopadowym nastroju

Krążenie wody i powietrza w przyrodzie 16

Jak powstaje mgła, rosa, szron i szadź? 18

X Dawniej i dziś

Klasowe laboratorium. Elektryzowanie się przedmiotów 19

XI Co nam w sercu gra?

Układy w ciele człowieka 20

XII Dbamy o siebie i innych

Jak żyć zdrowo? 21

XIII Pomagamy

Dlaczego chorujemy? 22

XIV W oczekiwaniu na Boże Narodzenie

Klasowe laboratorium. Jak powstają dźwięki? 23

XV Witamy Nowy Rok

Polska – moja ojczyzna 24

XVI Europa i Europejczycy

Polska w Europie 25

Czy to już umiem? 26

XVII Poznajemy ciekawe historie

Mapa świata – kontynenty i oceany 28

XVIII Odwiedzamy różne kraje

Przyroda świata 29

XIX Wśród rówieśników

Przystosowania zwierząt do trudnych warunków 30

XX Co cenimy u innych?

Egzotyczne rośliny uprawne 31

XXI By ciekawiej i piękniej się żyło

Klasowe laboratorium. Jakie przedmioty przyciąga magnes? 33

XXII W oczekiwaniu na wiosnę

Tajemnice Układu Słonecznego 34

XXIII Wynalazki i odkrycia

Dlaczego zmieniają się pory roku? 36

XXIV Zabawnie i sportowo

Rok na łące 38

XXV Rozmawiamy o pracy

Bogactwa ukryte w ziemi 40

XXVI Dbamy o Ziemię

Jak człowiek wpływa na przyrodę? 42

Przyroda też bywa groźna 44

XXVII Aktywnie odpoczywamy

Klasowe laboratorium. Czyste powietrze i woda 45

XXVIII Nasza przeszłość i teraźniejszość

Chrońmy przyrodę 46

XXIX Moja bliższa i dalsza rodzina

Klasowe laboratorium. Bawimy się światłem 48

XXX Jesteśmy tacy sami

Kiedy zmysły nas zawodzą 50

XXXI Świat dziecka

Pomagamy innym 51

Czy to już umiem? 52

XXXII Zapraszamy na wyprawy

Co żyje w jeziorze? 54

XXXIII Wakacje tuż, tuż

Ruszamy w polskie góry 55